

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČINJEVA ULICA 6 — TELEFONI: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izbija vsak dan opoldne — Mesecna naročnina 12.— R.
IZKLUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in izdajanje: KRAJEVINE ITALIJE in INOSTRANSTVA
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštno delovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-361

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Duri combattimenti nello schacchiere tunisino

Concentramenti di mezzi corazzati avversari bombardati
20 velivoli nemici abbattuti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 23 marzo il seguente bollettino no. 1032:

Nella giornata di ieri si sono svolti duri combattimenti nello schacchiere tunisino in particolare sul fronte centrale e meridionale.

Concentramenti di mezzi corazzati avversari sono stati individuati e battuti dall'aviazione dell'asse.

12 velivoli nemici sono stati distrutti dai cacciatori tedeschi, altri tre sono precipitati in fiamme, colpiti dalle batterie della difesa.

Tre dei nostri velivoli non sono tornati alla base.

Nella notte sul 22 apparecchi nemici hanno gettato bombe su Napoli e dintorni senza causare vittime.

Ieri nel pomeriggio una ventina di qua-

drimotori americani hanno effettuato una incursione su Palermo. Molti fabbricati urbani sono stati demoliti o danneggiati.

Le vittime finora accertate tra la popolazione civile salgono a 38 morti e 184 feriti.

Il contegno della popolazione esemplare. Ad opera delle artiglierie contraeree della caccia italo-germanica cinque quadrimotori nemici precipitavano in mare.

I piloti che si sono maggiormente distinti nella azione dei aerei durante la notte nel porto di Algeri citati dal bollettino di ieri sono i seguenti: Tenente Lo Russo Oranzo di Cisternino (Brindisi); Maresciallo de Risi Giovanni da Camposano (Napoli); Sergente maggiore Deodato Corrado da Pachino (Ragusa).

Sediti boji na tuniškem bojišču

Bombardirana zbirališča sovražnih oklopnih vozil —
20 nasprotnikovih letal sestreljenih

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 23. marca naslednje vojne poročilo št. 1032:

Včeraj so se razvijali hudi boji na tuniškem bojišču, zlasti v srednjem in južnem odseku.

Oso letalstvo je ugotovilo in obstreljevalo zbirališča sovražnih oklopnih vozil. Nemški lovci so uničili 12 sovražnih letal, 3 druga so se zaradi odstrela ob rambnih baterij zrušila v plamenih.

Tri naša letala se niso vrnila na svoja oporišča.

Ponoči na 22. t. m. so sovražna letala metala bombe na Neapelj in na okolice; žrtve ni bilo.

Včeraj popoldne je takih 20 ameriških štirimotorjnih letal priletelo nad Palermo. Porušeni in poškodovanih je bilo mnogo mestnih poslopj. Med civilnim prebivalstvom so doslej ugotovili 38 smrtnih žrtev in 184 ranjenih. Zadržanje ljudstva je bilo vzgledno.

Pod streli protiletalskega topništva ter italijanskih in nemških lovcev je 5 sovražnih štirimotorjnih letal tresčilo v morje.

Letalci, ki so se najbolj odlikovali v napadu torpednih letal proti ladjam v alžirski luki, omenjenem v včerajšnjem vojnem poročilu, so: poročnik Lo Russo Oranzo iz Cisternina (Brindisi), narednik de Risi Giovanni iz Camposana (Neapelj) ter podna-

rednik Deodato Corrado iz Pachina (Ragusa).

Velika vloga italijanskih torpednih letal

Stockholm, 23. marca. »Svenska Dagbladet« piše, da v italijanskih mornariških krogih menijo, da bo razvoj taktike torpednih letal v neposredni bodočnosti še bolj vplival na odnos med letalstvom in mornarico v prid letalstva. Potem ko je podčrtal izredne uspehe italijanskih torpednih letal v tej vojni in predčel izredno sposobnost italijanskih pilotov v ravnanju s tem orožjem, nadaljuje list, da bo treba v bodoče za kompenzacijo superiornosti letalstva kot napadalnega sredstva popolnoma revidirati konstrukcije novih vojnih ladij. O trenutka, ko se bodo torpedna letala v bodočnosti še bolj spopolnila in lahko nosila več kot en sam torpedo, bo potrebno, da bodo ladje večje tonaže postale hitreje in lažje v manevriranju ter bolj zaščitene pred torpedi. Druge rešitve ni za obrambo pred torpednimi letali, zaključuje list.

Posrečen beg Italijanov iz angleškega ujetništva

Lorenzo Marquez, 23. marca. »Krajevni tisk« obavlja, da so princ Giovanni Corsini Franco Tonelli, dr. Amadeo Marsiglia, inž. Mario Boglioli in Gerolamo Muzi pobegnili iz nekega koncentracijskega taborišča v Keniji in prišli na portugalsko ozemlje ter nadaljevali pot do Lorenza Marqueza.

Razbit sovjetski napad na prostoru pri Orlu

Ogromne sovražnikove izgube: 10.594 ujetnikov, 150.000 mrtvih in ranjenih, 1061 tankov, 485 topov in nešteto drugega orožja

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 23. marca. »Vrhovno poveljstvo« nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Lastni napad zapadno od Kurske prido-biva kljub težkim terenskim razmeram in trdovratnemu sovjetskemu odporu dalje na terenu.

Južno od Ladoškega jezera so se zrušili v ogroženih borbah ponovni sovražnikovi napadi.

Z vse ostale, trdno povezane vzhodne fronte poročajo samo o bojnem delovanju krajevnega pomena.

Velik sovražni napad, ki se je začel v januarju letos s severa in juga zaradi obkolitve na prostoru pri Orlu, se je razbil ob odločnem odporu nemških čet. V 8 tednih težkih bojov v tej zimski bitki pri Orlu so sovjetske čete izgubile 10.594 ujetnikov in nad 150.000 padlih in ranjenih. Razen tega je bilo zaplenjenih ali uničenih 1.061 oklopnih voz, 485 topov in nešteto drugega orožja vseh vrst.

V južnem in srednjem Tunisu se nadaljuje siloviti boji. Protinapadi nemških čet so vrgli sovražnika na nekaterih mestih nazaj. V drugih odsekih fronte so nemško-italijanski oddelki podpirani od letalstva v hudih obrambnih bojih.

Nad Sredozemljem je bilo sestreljenih 15 sovražnih letal. Pogrešana so tri lastna letala.

Sovražni bombniki so včeraj iz velike višine napadli severno nemško obalno ozemlje. Prebivalstvo, predvsem v Wilhelmshavenu je imelo izgube. Lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili 5 sovražnih bombnikov.

Nemška težka bojna letala so bombardirala preteklo noč ladjedelnice in preskrbovalno luko v Hullu na angleški vzhodni obali.

Berlin, 23. marca. »S. Vojaskega« vira poročajo, da so nemške čete od 20. novembra 1942 do 20. marca 1943 onesposobile

za borbo, uničile ali zajele 10.558 sovjetskih tankov.

Ruski umik na levi breg Donca pri Bjelgorodu

Bern, 23. marca. »Po vestih iz Sovjetske zveze v Moskvi priznavajo, da so se Rusi po evakuaciji Bjelgoroda umaknili na levi breg Donca in da je nemškim četam uspelo prekorčiti reko.

Uspešne akcije nemških letal

Berlin, 23. marca. »Skupine nemških bojnih letal so napadle sovjetske čete, zbrane ob kubanskem mostišču in čete vzhodno od Bjelgoroda. Nemška letala so zadala z bombami in letalskim orožjem hude izgube sovražniku. Iz pooblaščenega vira se nadalje dozna, da so eskadre nemških letal v noči na 23. marec bombardirale železniško progo v odseku proti Valujki in zadala učinkovito postaje, tračnice in vlake. Navzile neugodnemu vremenu so nemški bombniki in strmoglavci silovito in uspešno napadli mesto Rostov in letališče v okolici mesta. Bombe so zalele osrbovalna skladišča v mestu in povzročile razdejanje ter požare. Stirje veliki sovjetski večmotorni bombniki, ki so se nahajali na letališču, so bili zažgani.

Sovjetski porazi na finskem odseku

Helsinki, 23. marca. »Finsko vrhovno poveljstvo« sporoča: V zadnjih 24 urah je bilo silovito borbeno delovanje na obeh straneh v zapadnem odseku fronte v Karelskem ožini. V srednjem odseku te fronte je sovražnik posiloviti topniški priprav; ob podpori letalstva napadel finske postojanke. Bil je odbit s koncentriranim ognjem vseh vrst orožja in je izgubil številne mrtve pred živimi ovrami.

Na fronti vzhodne Karelije so bile pri Uhtu praskne med patruljami. Na vseh ostalih pod-

MOGOČNA PROSLAVA OBLETNICE USTANOVITVE BORBENIH FAŠIJEV

Resnoben značaj proslav — Navdušene manifestacije vere v zmago, borbenosti in neomajne volje vsega naroda

Rim, 23. marca. »24letnica ustanovitve borbenih Fašijev so svečano praznovali v vsej Italiji. Določene prireditve so potekle v resnobi vojne ozračja. V vseh glavnih mestih so o zgodovinskem datumu govorili tovariši, ki jih je določil tajnik Stranke. Kratke proslave so bile tudi v borbenih Fašijih, katere so opravili ol zveznih tajnikov določeni tovariši z govori o urah pred pohodom na Rim. Ves dan od 8. do 20. ure so stražili v svetilih povratniki in mladi GILA. Prireditve so se udeležili na častnih mestih ranjeni in družine padlih ter bojevnikov. Na vseh prireditvah so nastale navdušene manifestacije fašistične vere, ki so potrdile neomajno voljo italijanskega naroda do skrajne borbe in dosega zmage.

V Rimu

V Rimu so Črne srajce praznovali zgodovinski datum z mogočno manifestacijo v gledališču Adrijano ob navzočnosti vladnih oblasti in hierarhov stranke. Zastopstva vseh št. narodov so bila navzoča v gledališču. Navzočni st. veleposlanika Španije pri Kvirinalu in številnega zastopstva narodnega socializma je povečala pomen velikega zborovanja. Prišli so ministri politiki, senatorji, nac. oz. svetniki, akademiki Italije, poveljniki Armadnega zbora v zast. p. št. Glavnega stana, generalni poveljniki Karbinerjev, šef glavnega stana Milice, podpoveljniki GIL-a, guverner, prefekt, zvezni tajnik, mnogi drugi zastopniki oblasti in funkcionarji iz ministrstev. Na galeriji so se postavili mladi Lit-trije, GUF-a in vojska zastopstva. Mučenikom posvečeni prapori so krasili gledališče. Na odru je bila postavljena med vojni čeladami slika Duceja. V ozadju so bili postrojeni v Rimu navzoči sansepolkristi. Navzoči s. s. častni sprejeli prapor federacije in združenja pobabljenecv in ranjenecv za Revolucijo, nakar so zapeli himno »Giovinezze«.

Uradni govornik sansepolkrist Dante Dini, ki je bil s. podtajnikoma Stranke Farinetti in Scorz., je po pozdravu Duceja govoril o ustanovitvi bojnih Fašijev. Rekel je, da je »Giovinezza« prinesla v jarko novo idejo. Očrtal je zgodovino pohoda na Rim in poveljeval junaške manjšine, ki jih je dvignil Mussolini in ki so z gorečnostjo vere in italijanske sile prinesle prepoved in zmago.

Nenazadnje se na značilne odstavke Ducejeve doktrine, je nato Dante Dini obrazložil bistvo Revolucije in njeno zgodovinsko vrednost. Dotaknil se je filozofskih, etičnih, socialnih in političnih etek, na kateri je zgrajena Mussolinijeva Revolucija. Poudaril je važnost Hitlerjevega pokreta. Ob tej priliki je nastala izredno topla manifestacija za Hitlerja in zastopstvo narodnih socialistov v gledališču. Govornik je nato predčel nesmrtni Mussolinijevi stvaritvi na vseh področjih. Naši vojaki, je rekel med drugim, se s svojimi s. fašizmom prepojenim duhom borijo proti zlatu sveta in bodo zmagali.

Sansepolkrist Dini je zaključil svoj spominski govor s povečevanjem mladine, ki ji pripada bodočnost domovine. Bog naj položi v usta Italijanov pesem zore, je rekel govornik med najbolj gorečimi ovacijami. O zopetnem pozdravu Duceja v najbolj gorečem navdušenju, so Črne srajce Rima zopet zapeli himno »Giovinezza«. Ob 18 uri so ob sodelovanju prebivalstva odnesli insignije Stranke s praporom sansepolkristov zopet v Littorio.

V Milanu

V Milanu so zjutraj v svetlih p. d. izobesili prapor prvega fašija, katerega so stražili izmenoma skvadristi, Črne srajce, zastopstva Vojske in GILA. Častna straža je bila postavljena tudi v zgodovinskem »Covo«. Ves dan so tu stražili gojenici fašistične mistične šole. Neprenehoma so ljudje romali v Dom fašija. Zastopniki oblasti in odličniki so se poklonili slavnim padlim za Revolucijo in njim se je pridružil podtajnik v predsedništvu ministrskega sveta, ki je nato obiskal tudi »Covo« ter se je pod vodstvom prefekta in zveznega tajnika podal v dve podjetniški menzah med delavce, katere je toplo pozdravil.

Kasno popoldne je bila v gledališču Odeon ura: proslava 24letnice. V dvorani, katero je ljudstvo s Črnimi srajci napolnilo do zvonjenja kotička, so bili postavljeni prapori. Navzoči so bili s. perfekto in zvezni tajnikom poveljniki teritorialne obrembe, hierarhi in zastopniki oblasti ter zastopstva Nemcev in sansepolkristov.

Amicare Rossi je po pozdravu Duceju govoril o fašistični Revoluciji z zgodovini-

ročjih fronte lokalno delovanje topništva in nehote.

Na Laponskem je sovjetska edinica enega bataljona skušala napasti, pa je bila odbita s silovitim nemškim ognjem do izhodišča in postojank in je utrpela zelo hude izgube. Finsko letalstvo je še naprej bombardiralo sovjetska letalska oporišča severno od Petrograda in zadela v polno poslopja in odletišča.

50. zmaga eskadre slovaških lovcev

Berlin, 23. marca. »Neka eskadra slovaških lovcev je doslej te dni svojo 50. letalsko zmago. Nemški težki bombniki so včeraj ponovno napadli objekte na angleški obali, zlasti so bombardirali pristanišče Hartlepool, v katerem je med drugim večja ladjedelnica.

škega, socialnega in človeškega stališča. Naša revolucija, je rekel med drugim, nosi neizpodbiten znak globoke človečnosti Duceja, tiste človečnosti, ki je živa rezlika od hladne napadalne in preračunljive volje Stalina in demokracije. Govornik je nato omenil, da je faš. »Gila« Revolucija nastala s spomenikom v novembru 1915, ko je Benito Mussolini v listu »Popolo d'Italia« postavil osnove za italijansko socialno obnovo, obnovo, slonečo predvsem na delu in socialni pravičnosti. Govornik je očrtal smotre vojne in spomnil na sovraštvo plutokracij do naše plodne mladosti in do naše bodočnosti. Potem je poveljeval granitno vzjemnost italijansko-nemškega prijateljstva, ki ima globoke korenine. Zaključil je, da bo v tej vojni zmagala volja in da bomo zmagali, če hočemo zmagati. Govor imetnika zlate kolajne Rossija je čisto prekinilo odobravanje. S pozdravom Duceja in s petjem »Giovinezze« je bila odlična proslava zaključena.

V vseh drugih mestih

V Firencah so praznovali 24letnico ustanovitve borbenih Fašijev v občinskem gledališču. Od tajnika Stranke določeni govorniki Eksc. Pellegrini Giampietro, državni podtajnik v finančnem ministrstvu, je govoril o zgodovinskem datumu in očrtal programatične izjave Duceja v zgodovinskem govoru na trgu Sansepolcro, ustvaritve režima na politično ustavnem, gospodarsko socialnem in moralno vzgojnem področju. Po obrazložitvi političnih, gospodarskih in socialnih razlogov sedanje vojne je poudaril, da se bo revolucionarni pohod, ki se je pričel 23. marca 1919 proti notranjim nasprotnikom, nadaljeval proti mednarodni koaliciji do dosega zmage. Po govoru so navzoči navdušeno vzklíkali Duceju. Proslava se je zaključila s petjem himen.

V Genovi se je podtajnik Stranke luogotenente Alessandro Tarabini udeležil v sedežu federacije svečane maše za padle fašiste. Nato je praznoval s vzpodbudnimi besedami zgodovinski dan v gledališču »Grattacielo«, katerega so napolnili zastopniki oblasti, prvaki in Črne srajce.

V Ravenni je dan praznoval generalni direktor italijanskega tiska Fernando Mezzasoma v gledališču Alighieri ob navzočnosti številnega občinstva. Fašistov in ljudstva. Na odru so bili zastopniki oblasti in hierarhi na častnih mestih ranjenci in družine padlih.

V Padovi je govoril podtajnik v ministrstvu za ljudsko kulturo Eksc. Rinaldi. Poklonil se je najprvo v svetilišču padlih za Revolucijo v Liktorskem domu, nakar je obiskal urade federacije in se nato podal na univerzo, kjer mu je rektor razkazal zgodovinske dokumente in spomine padovanske univerze. Proslava je bila nato v gledališču Verdi, katerega so napolnili

člani organizacij stranke, vojni ranjenci in družine padlih v vojni in za Revolucijo.

Spalato, 23. marca. »S. slavitvijo svojih mučencev je Spalato praznoval 24letnico ustanovitve borbenih fašijev. V domu Littorije je bilo davi odkrito svetilišče padlih ob navzočnosti vseh hierarhov stranke in vojaških ter civilnih zastopnikov oblasti. Po blagoslovitvi, ki jo je opravil vojaški kaplan, ki je tudi poveljeval žrtev spalatskih junakov, so bili položeni vencji na spominsko ploščo. Zvezni tajnik je izvedel poziv Črnih srajc, ki so na tej zemlji žrtvovali svoje življenje v protiboljševski borbi. Nato so se zastopniki oblasti in hierarhi poklonili na grobovih fašističnih mučencev in v vojni padlih vojakov.

Eksc. Ermanno Amicucci v Ljubljani

Državni podtajnik v ministrstvu za korporacije Eksc. Ermanno Amicucci je prisel v Ljubljano, da po nalogu tajnika Stranke Eksc. Vidussonia izvrši proslavo ob obletnici ustanovitve borbenih fašijev.

Visoki gost je bil sprejet v našem mestu in posebej še od Črnih srajc z gorečo dobrodoščilo. Njegova navzočnost je dala ljubljanskim proslavam obletnice še večji sijaj in globlji pomen.

Podrobno poročilo o bivanju odličnega hierarha v Ljubljani in njegov izklesani govor o delu in ciljih Fašizma priobčujemo na drugi strani.

Princesa Piemontska obiskala ranjence barbarskih napadov v Neaplju

Neapelj, 23. marca. »V nedeljo zjutraj je blagovolila princesa Marija Piemontska potolažiti prizadete ob barbarskem sovražnem napadu. Prispela je v prizadete krajine in se ljubezno razgovarjala z družinami poškodovancev ter se zanimala za usodo vseh. Potem ko se je pomudila v neki poškodovani kapelici, se je udeležila v polni zbranosti maše v cerkvi Carmine, kjer je skupno z ljudstvom molila. Ko je stopila iz cerkve, se je neka ženska prerila skozi množico in se približala princesi ter ji z ganjenim glasom, opravičujoč se zaradi svoje drznosti, izročila bankovec za 50 lir za neko potrebno družino. Spontano plemenito dejanje skromne ženske iz ljudstva kaže, kako odmeva v srcih napolitanskega ljudstva velikodušna in svetla dobrota ljubljene Princese.

Nadaljujoč svojo pot je princesa Piemontska obiskala bolnišnice z bolniki, ki so bili ranjeni ob zadnjih sovražnih napadih. Vzvišena Princesa se je pomudila ob vsaki postelji ter vzpodbujala s svojo besedo in svojim materinskim nasmehom vse bolnike. Posebno se je zanimala za delovanje prostovoljnih bolničark Rdečega križa, ki so vsako uro podnevi in ponoči pripravljene za opravljanje svojih dolžnosti. Ko je včeraj zvedela, da so neko šestletno deklico, ki je bila ranjena od drobec sovražnih bomb, operirali in ji odrezali nogo, je princesa Piemontska prišla v skromno hišo, kjer deklica stane in tolaži njeno mater, ki je bila tudi ranjena, ter prinesla za deklico nekaj darov. Oče te deklice opravlja daleč na morju svojo dolžnost do Domovine.

Tajnik Stranke v Palermu

Palermo, 23. marca. »Tajnik Stranke se je, takoj ko je zvedel o ponovnem bombardiranju Palerma, vrnil v mesto. V spremstvu prefekta in zveznega tajnika je minister Vidussoni obiskal bolnišnico, kjer ležijo ranjenci. Vsem je izrazil svoj ponos sprito tega, da je prebil obletnico ustanovitve borbenih fašijev v mestu, ki odgovarja na letalski angloameriški teror z moralno jekleno trdnostjo. Ranjenci in po-

škodovanci so sprejeli hierarha z manifestacijami in izrazili svoje zadovoljstvo, videč, da je Stranka vedno v prvi črti s tistimi, ki prenašajo žrtve vojne.

Duce sprejel predsednika federacije italijanskih založnikov

Rim, 23. marca. »Duce je sprejel založnika Attilia Vallecchia, predsednika federacije italijanskih založnikov, ki je Duceju izročil nekaj novjših publikacij, ki pričajo o velikem razvoju sodobne literature. Sporočil je tudi, da je bilo mnogo del pomena in sodobnih piscev prevedenih v zadnjih dveh letih v razne jezike, s čimer se je učinkovito uveljavila italijanska umetnost v svetu. Nadalje je založnik Vallecchi obrazložil Duceju založniški načrt, s pomočjo katerega se bo ljudstvo spoznalo z najboljšimi deli italijanske sodobne literature.

Zgledno junaštvo mladega člana Balille

Milan, 23. marca. »D. znava se podrobnosti o junaštvu člana milanake Balille Ferdinanda Giovanellija, ki je padel ob sovražnem letalskem napadu. Ko je prišel izpod ruševin, je umirajoči deček rekel: »Zadovoljen sem, da umrem za Domovino. Tako grem za svojim čedom, Italijan, naju bodo masčevali!«

Mali Ferdinand Giovanelli je bil rojen v Milanu v septembru 1930-VIII. Bil je vojna srota, s. n. kaplana Giovanellija, ki je padel v Albaniji ter nekaj majorja Negrija Angela, ki je fašiju daroval 6 vojenih žimnic svojih družinskih članov, ki so bili ubiti ob sovražnem letalskem napadu.

Carigrad, 23. marca. »S. Na dan junakov je govoril nemški veleposlanik von Papen nemški zaveznici v Carigradu in poveljeval hrabrost junakov, ki se borijo, in žrtev padlih na raznih frontah v borbi proti demokracijam in boljševizmu. Veleposlanik je zaključil govor, ki so ga navzoči burno odobraval, z očrtom nemškega pojmovanja evropske vzajemnosti.

PROSLAVA USTANOVITVE BORBENIH FAŠIJEV

Ljubljanski svečanostim je prisostvoval podtajnik korporacijskega ministrstva Eksc. Ermanno Amicucci, ki mu je bil prirejen prisrčen sprejem

Ljubljana, 23. marca.

Danes se je po vsej Državi proslavljala obletnica važnega mejnika v zgodovini Italije. Pred 24 leti, 23. marca 1919. se je pričela nova doba italijanskega naroda. Takrat so se na trgu San Sepolcro v Milanu zbrali ustanovitelji fašističnih organizacij in dali osnovo revolucionarne obnove italijanske države. Kakor po vsej državi, so ta pomembni praznik italijanskega naroda nad vse svečano proslavili tudi v Ljubljani.

Proslava ustanovitve borbenih fašijev je bila nad vse svečana. V Ljubljani je prispele podtajnik korporacijskega ministrstva Eksc. Ermanno Amicucci, ki je s svojim obiskom posebno počastil prebivalstvo Ljubljanske pokrajine. Danes je bilo vse mesto v svečanem razpoloženju. Državne trobojnice so krasile poslopja, ki so žarela v svitu pomladnih solčnih žarkov, nad vse svečano pa sta bili okrašeni s trobojnicami in liktorskimi znaki palača Visokega komisariata in operno gledališče.

Počastitev spomina padlih na pokopališču in v Domu fašija

Zjutraj ob pol 9 so se podali na pokopališče k Sv. Križu predstavniki oblasti Ljubljanske pokrajine. Tjakaš so prispele Eksc. Ermanno Amicucci, nadalje Visoki komisar Eksc. Emilio Grazioli, poveljnik XI. Armadskega zbora Eksc. general Gamba, Zvezni tajnik dr. Orlando Orlandini, ljubljanski župan general Leo Rupnik, poveljnik alpskih lovcev general Ruggero, ljubljanski Kvestor komun. Ravelli, v spremstvu poveljnika skupine Kr. karabinerjev, Viceprefekt komun. dr. David in drugi zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Visoki gostje so odšli na vojaško pokopališče, kjer so počastili spomin padlih italijanskih borcev. Ob obelisku je bila postavljena častna četa alpskih lovcev z godbo in polkovno zastavo ter četa borbenih fašijev s praporom. Dva fašista sta položila venec Eksc. Amicuccija na vznožje obeliska. Med tem svečanim dejanjem je igrala vojaška godba himno Piave pri soti odlični pa so s parminutnim molkom počastili padle italijanske vojake. Zatem so si visoki gostje ogledali vojaško pokopališče.

S pokopališča so odšli odličniki v poslopje fašija, kjer so jih sprejeli člani direktorija Ljubljanskega fašija. Njim na čelu so bili Zvezni podtajnik Capurso Ernesto, Sellini Enzo in zapuščina ženskega fašija ga. De Vecchi. V poslopje ljubljanskega fašija je vzidana plošča iz črnega marmornja, v katero so vklesana imena vseh onih fašistev, ki so dali življenje za obnovo Ljubljanske pokrajine. Pod to ploščo so položili fašisti venec Eksc. Ermanna Amicucci, Eksc. Visokega komisariata, nadalje venec poveljnika XI. Armadskega zbora in venec ljubljanskih fašistov. Tako so se spomnili visoki dostojanstveniki na današnji praznik tudi onih fašistov, ki so umrli na tleh nove italijanske pokrajine. Zatem so si ogledali gostje prostore ljubljanskega fašija.

Obiski Eksc. Amicucci

Ob pol 10. je v vladni palači pozdravil Eksc. Visoki komisar Eksc. Amicucci. Zahvalil se je visokemu gostu za njegov obisk, s katerim je počastil prebivalstvo te pokrajine. Ekscelencija Visoki komisar je predstavil odličnemu gostu škofa župana, podžupana, civilnega komisariata, sredi ljubljanske okolice, predsednika, p. d. predsednika, tajnika in strokovnjaka sveta korporacije, nadzornika dela, predsednika in strokovnjake zvez delodajalcev, delovcev, profesoristov, umetnikov in ter zaščitnega zavoda. Zatem so bili sprejeti pri Visokem komisariatu predstavniki javnega življenja, katere je Visoki komisar predstavil Eksc. Amicucci.

Nadaljnji obisk je bil v poslopju GILL-a. Pred palačo je bila postavljena četa avangardistov s praporom ljubljanskega GILL-a. Gostje so pregledali častno četo, kakor so se podali v poslopje zveznega poveljstva, kjer so jih sprejeli podpoveljnik GILL-a prof. Cassani, šolski inspektor prof. De Poli ter funkcionarji zveznega poveljstva Eksc. Amicucci si je podrobno ogledal vse prostore in se zanimal za delovanje GILL-a v Ljubljanski pokrajini. O delavnosti te organizacije se je posebno dobro prepračil, ko si je ogledal vse organizatorno delo, ki ga je izvršilo poveljstvo GILL-a v tem obdobju. Podpoveljnik GILL-a prof. Cassani je Visokemu gostu izročil tudi letnik časopisa ljubljanske liktorske mladine in vezani letnik glasila GILL-a »Dnevni red«. V sobi moških oddelkov je pozdravilo Eksc. Amicucci 16 mladih avangardistov, ki so se javili kot prostovoljci za Afriko. Iz glavnega poslopja so gostje odšli preko prostornega dvorišča v sosedno manjšo stavbo, ki služi kot zbirališče ženske mladine. V teh prostorih se zbira mlade italijanke po opravljenem šolskem delu. V stavbi so tudi ljubljano gledališče, kuhinja in prostorna jedilnica. Visoki gostje so bili veseli prijetnega sprejema mladih Italijank in njihovih voditeljic.

Ko so si ogledali gostje stavbo zveznega poveljstva GILL-a, so se odpravili v Trnovo in obiskali trgovo zgradbo GILL-a. Točno po pol 11. dopoldne je naznanil trobentač prihod visokih gostov. Ob vstopu je bila razsvetljena skupina gojencev tega zgradbišča, ki so pozdravili visoke goste. Ekscelencija Amicucci je ukazal pozdrav Kralju, Cesarju in Duceju.

Gostje so se podali na širno dvorišče na katerem so bili zbrani gojenci. Ob drugo za zastavo so stali bobnarji na obeh straneh dvorišča pa balile z malimi puškami. Ob zvoku trobente so dvignili zastavo. Zatem je duhovnik blagoslovil poslopje gojencev, ki so zapeli Gvinezno. Po tem svečanem obredu so se podali gostje v veliko poslopje, kjer je d. b. b. 24. 1919. 83 gojencev. V tej prestrani zgradbi so svetle spalnice, učilnice ter ambulanc. Posebno pozornost je vzbujala najmoderneje premijena kuhinja, kjer opravljajo svoje delo šolske sestre. Visoki gostje so se dolgo časa zadržali v moškem vzgojališču ter si dobera ogledala vse prostore, po katerih jih je vodil poveljnik GILL-a prof. Cassani. Medtem ko so si gostje ogledali poslopje moškega vzgojališča, je bilo gojen-

cem razdeljeno kosilo. Prav ob pričetku beča so prispele odličniki v jedilnico, kjer jih je mladina navdušeno pozdravila. Gojenci so se molili nato pa se je pričel obed. Eksc. Amicucci se je dolgo časa zadržal v prijetnem razgovoru z mladimi gojenci in se zanimal za njihove želje.

Viski gost je izrazil svoje zadovoljstvo, ko je videl, s kolikšno skrbjo deluje poveljstvo GILL-a tudi na socialnem polju. Ob 11. dopoldne je prispele Eksc. Amicucci v spremstvu Visokega komisariata in ostalih odličnikov v poslopje Pokrajinskega korporacijskega sveta, kjer jih je sprejel predsednik Pokrajinskega korporacijskega sveta komun. dr. Bisio. Tu so ga sprejeli dr. Bisio, dr. Apolonio, podpredsednik Mohr, dr. Tajnik dr. Pless, Predsednik komun. dr. Bisio je v imenu Pokrajinskega korporacijskega sveta pozdravil goste ter se mu zahvalil za obisk. Visoki gostu je obrazložil delo korporacijskega pokrajinskega sveta po preureditvi nekdanje zbirnice TOI. Opozoril je tudi na nedavno sejo pokrajinskega korporacijskega sveta, na kateri je podal Eksc. Visoki komisar smernice za čim uspešnejše delo na tem področju. Zatem je, da bo pokrajinski korporacijski svet delal čim intenzivneje za procvit gospodarskega življenja v novi pokrajini. Eksc. Amicucci se je zahvalil predsedniku korporacijskega sveta za soredni Naglasil je važnost in pomen fašističnega korporacijskega sistema in želel, da bi se na osnovi dela, ki ga je korporacijski sistem ustvaril v Kraljevini, zagotovil tudi čim večji uspeh v Ljubljanski pokrajini. Zatem so mu bili predstavljeni člani predsedništva Pokrajinskega korporacijskega sveta, s katerimi se je zadržal dolgo časa v prijetnem razgovoru.

Govor Eksc. Amicucci

V svojem govoru je Eksc. Amicucci izjavil:

Tovariši!

Posebna čast mi je spominjati se ustanovitve italijanskih borbenih fašijev in proslaviti začetni dan naše Revolucije v tem odličnem mestu Ljubljani, ki je vstopila v sklop italijanske fašistične države po sili dogodkov, ki so med najbolj omembe vrednimi teh let; po vojni in političnih dogodkih, ki imajo ravno v zborovanju 23. marca 1919. eno zmed osnovnih točk svoje zgodovinske povezavnosti.

Pozdrav prebivalstvu Ljubljanske pokrajine

Ta absolutna gotovost konstruktivne vrednosti veličastnih stvari, pri katerih smo danes obenem igralci in gledalci, to globoko prepričanje, da bo iz tako ogromnega sunka omike in narodov ostala ona slika Evrope opta, na načela moralnega reda in socialne pravičnosti, ki jih je Duce kot prvi na svetu potrdil na zgodovinskem zborovanju na trgu Sv. groba, mi daje možnost, da ob tej 24. obletnici praznično pozdrav ljubljanskemu ljudstvu, ki danes s svojo vrlino vere in delavno žilavostjo tvori del italijanske državne skupnosti.

Mi smo dokazali, kako draga nam je ta pokrajina, ki sta jo vojna sreča in usodni razpad iz onega pestrnega kupa, ki ga je predstavljala bivša jugoslovska država, poverila Rimu, s katerim jo vežejo od vedno poreklo in najvišje vezi katoliške vere, gospodarski razlogi potrebne stika s triestsko luko in z našim morjem.

Duhovne vezi Ljubljanske pokrajine z Italijo

Te duhovne veze z Rimom in z njegovim morjem so osnova starodavne omike in kulture te slovenske zemlje, kulture in omike, ki jih italijanski narod v sili svojega velikega večstoletnega duhovnega poslanstva z radostjo cen; in priznava. V vedri zavesti lastnega sijajnega imperialnega izročila je hotela italijanska država po spontaniji pobudi in po volji Duceja dati tej pokrajini posebno ureditev, ki zagotavlja njenim državljanom spoštovanje ter izživljanje njihove juridične, gospodarske in kulturne osebnosti, one osebnosti, ki je bila toliko let zatavljena in zatirana pod brutalnim režimom Srbov, s katerimi ljubljanskega prebivalstva v nobenem oziru ni vezala niti zgodovina, niti vera, niti kri, niti jezik, niti interesi.

Nujne dolžnosti domačega prebivalstva

Italijanski narod, dedič velikih rimskih političnih izročil, zna zagotoviti zaščito narodnostno različnim individualnostim, ki jih obsega njegova lastna državna skupnost. Toda pravico do te zaščite veže z dolžnostjo absolutnega spoštovanja višje in nedotakljive suverenosti države s strani vseh. Država se ne more odpovedati, da nalaga z neomajno odločnostjo vsem to spoštovanje in, kadar je treba, tudi z najtistimi sredstvi, pokore se najvišjemu zakonu javne blaginje.

Prebivalstvo Ljubljane ve, da je njegova usoda vezana z usodo Italije in z zmago Osi. Ono dobro ve, da mimo tega ni izhoda, dobro ve, da ako se da zavesti od propagande in uporniškega pretenja proti vsakemu redu, od prevratnikov, ki delujejo za račun sovražnih plutokratskih, židovskih ali boljševističnih sil, bi to zanj pomenilo zopetni padec pod peto srbskega zatiralca, ker ne more pozabiti zatiranja, muk in trpljenja, ali pod grozote sovjetške jarma, kjer bi niti vera, niti domovina, niti družina, niti imetje, niti življenje ne mogli biti varni.

Ljubljansko prebivalstvo ve, da ako vojne potrebe danes državi nalagajo na mejah železne ukrepe varnosti, bo po Zmagi v državi našlo red in rimsko pravico, kakor tudi rešitev vseh svojih duhovnih in gmočnih, kulturnih in gospodarskih vprašanj in da bodo ti problemi obravnavani na enak način ravno na temelju onj načel, ki tvorijo osnovo politične akcije fašizma, ki je vstal ravno iz božanske pobude Duceja na milanskem zborovanju 23. marca 1919.

Ta načela, ki se niso sama proslavila za »nemirna« kakor glasovita načela francoske revolucije iz leta 1789., marveč ima-

Mogočna proslava v Operi

Proslava tega zgodovinskega dne je dosegla višek na mogočnem prireditvi v opernem gledališču. Operno gledališče je bilo svečano okrašeno z liktorskim znak in državnimi trobojnicami. V samem gledališču pa so zasedli prostore predstavniki vojaških in civilnih oblasti. Gledališče je bilo polno zasedeno k proslavi so prispele tudi ljubljanski fašisti in pa vojaštvo.

Fanfara je najavila prihod visokih gostov, ki so se ob navdušenem pozdravljanju množice podali na častna mesta na odru. V ozadiju je bila veličanska Ducejeva slika obdana z liktorskimi zastavami. Na svečano okrašenem odru ljubljanskega gledališča so bili navzoči Eksc. Ermanno Amicucci, Visoki komisar Eksc. Emilio Grazioli, poveljnik XI. Armadskega zbora Eksc. general Gastone Gamba, Zvezni tajnik dr. Orlando Orlandini, zastopnik škofa, župan Rupnik, podžupan dr. Tranchida, navzoča sta bila tudi nemški in hrvaški konzul ter predstavniki vojaških in civilnih oblasti.

Zvezni tajnik je odredil pozdrav Kralju in Cesarju ter Duceju in za tem pozdravil visoke goste Eksc. Amicucci. Tem pozdravom so se z velikim navdušenjem odzvali navzoči.

Eksc. Amicucci se je z dolgim globoko zasnovanim govorom spomnil današnjega zgodovinskega dneva ter opozoril na važen zgodovinski praznik 24. leti, ko so bili na trgu San Sepolcro v Milanu ustanovljeni borbeni fašiji, ter poudarjal važnost borbe fašizma proti komunizmu, ki jo bojuje od ustanovitve fašijev pa vse do danes. Njegov govor je trajal eno uro in so ga sprejeli navzoči z velikim navdušenjem.

Zahvala

fašistom in vojakom

Italijanski tovariši, fašisti, vojniki naših slavnih Oboroženih sil! Vam je podeljena čast, da širite ta načela med ljubljanskim prebivalstvom, da z dejstvi izpričate v tej novi pokrajini Kraljevine, da prinaša fašistična Italija red in pravičnost, da je stvariteljica dela, učiteljica omike ter trda čuvarica osnovnih in večnih vrednot človeškega obstoja.

V tem skrajnem kotu Domovine ste vi apostoli ideje in pristiži vere, ki kuje novi red, Bodite ponosni!

Vesel sem, da vam lahko izrečem najbolj živo pohvalo za vaše gorče neutrudno delo, o katerem sijajno priča ves ponosni obseg zavodov in del, ki sem jih imel srečo ravnokar posestvi in otvoriti.

Služili ste in služite v vdanosti in poštivostino Duceju, Vladi in Domovini. Vi zaslužite hvalenosti Slovencev in občudovanje Italijanov. S svojim vsakdanjim delom ste znali, znate in boste znali tudi za ceno življenja, kakor so to izpričali s krvjo vaši za stvar padli junaki, ki jim gre naš spomin in ponosno žalovanje, držati vero v kategorične imperativne, ki izvirajo iz zgodovinskega zborovanja na trgu Božjega groba.

Pomen zborovanja na trgu Božjega groba

Kakšen je bil v bistvu značaj onega sestanka predhodnikov, ki se jih danes spominjamo in jih slavimo?

Predvsem je bila zavest velike današnje krize, njene usodnosti sil, ki so se tam sprostile, problemov, ki takaj od nje neizbežne rešitve ter nujnosti priprave za to. Zborovanje je bilo proročanje onega novega reda, ki ga uresničujemo nepremagljivo sile Osi s smelnimi podjetji, ki obsegajo zemljo, morje in nebo vsega sveta z blesko učijo požrtvovanja in slave.

V daljnem marcu 1919. je Italija kot prva na vsem svetu začutila globoko krivico, ki jo predvsem nestalnost ene oblike Evrope, ki so jo ustvarile vodilne sile, da si niso neposredno zmagale v vojni, pa jim je uspelo, da so v svojo korist monopolizirale vse ugodnosti zmage.

Krvice mirovnih pogodb po prvi svetovni vojni

Trije osnovni činitelji so kakor znano izvali postopne krize preteklih dveh desetletij med prvo in drugo svetovno vojno: režim suženjskega podanštva, ki ga je Versailles naložil nemškemu ljudstvu, absurdna izumetnost politične in teritorialne ureditve v srednji in južni Evropi od Gdanske do Soluna ter preziranje pravice, ki si jih je italijanski narod pridobil s krvjo svojih 600.000 mrtvih ter z enim milijonom pohabljenecv in ranjenecv, dasi je izšel iz boja neposredno in popolnoma kot zmagovalac najstarejšega cesarstva na celini.

Ti trije činitelji so potrdili Hjernersko toplot vladnih kapitalističnih sil, ki so si na ta način z lastnimi rokami izkopale jamo.

Začetek obračuna

Odrekanje upravičenosti posvečenim pravicam Italije je bila izhodna točka upora in ko je Duce 23. marca 1919. dvignil prapor fašizma, je italijanski narod razumel, je Evropa začutila in je svet spoznal, da se je začel obračun, tako na narodnem kakor na mednarodnem polju.

Takrat nam je velika zveza masovnih demokratov, plutokratov, židov in boljševikov napovedala vojno, ki se danes odločuje z orožjem in v kateri smo vsi železni odločeni, da jo vzdržimo četrt ure dalje nego sovražnik, ker hočemo zmagati za ceno kakršne koli žrtve.

Sovražniki mladih in delavnih narodov

Kakšno so bile in so še sile, ki jih je Duce na zborovanju na trgu Sv. groba oz-

račil kot sovražnice socialnega reda mednarodne pravčnosti in mru narodov?

To so sile starokopitnosti in uničevanja, ki so bile do takrat združene, da so zaplale pot mladim, močnim, hrabrim in plodovitim narodom, ki niso stremeli po ničemer drugim, kakor po delu in poštenem življenju v miru in v življenjskem prostoru, do katerega so imeli pravico zaradi svoje plodovitosti, svoje delovne sposobnosti svoje sjajne omike, ki se je vekom v tisti čisti uveljavljala v svetu z umetnostjo, znanostjo in nesmrtnim deli.

To so bile sile »beati possidentes«, ki so si s ceno krvi in truda drug zagotovile gospodstvo nad svetom in ter so v Versailles hvalile verige, v katerih so držale mlade proletarske narode, bogate samo na delovnih mestih, na iznajdljivosti in na veri.

To so bile sile uničevanja, ki so hrepenele po tem, da bi potopile v kaos, kakor so to že napravile v Rusiji, vsako idejo o domovini o družini in o veri, ter da bi prinesle v Evropo preko ogromne krvave kopeli divjaštvo sovjetskega režima.

Borba fašizma proti silam uničevanja

S popolno odločitvijo in z žrtvami nestetih življenj mladih junakov, katerih imena so z zlatimi črkami zapisana na žrtvenikih naših mučnikov, je fašizem stopil nasproti uničevalnim silam, da reši Italijo in Evropo pred strahotami boljševizma.

Z neskončno potrpežljivostjo, ne opuščajoč nikakršnega poskusa za rešitev spopada s pogajanjmi ter za mirno doseganje, enake in trajne Evrope ter njenih življenjskih prostorov je Mussolini stopil na pot vodilnim in plutokratskim silam reakcije in starokopitnosti.

Pohod na Rim je prvi med vsemi zmagovalno otvoril borbo proti uničevalnim silam na notranji fronti ter odkazal pot vsem drugim pokretom odpora, revoluciji narodnih socialistov pa je dovolila Nemčiji pod Hitlerjevim vodstvom, da si je strgala s telesa oklepajočo srjavo, v katero so jo bile posilile, ponizale in oblekle nesrečne mirovne pogodbe.

Brezuspešna prizadevanja za mirno ureditev

Pogodba štirih. Stresa in Monakovo so utrudljivo zaporedne stopnje, po katerih je fašistična Italija skušala do zadnjega trenutka s mirnimi sredstvi rešiti problem nove ureditve Evrope. Na te plemenite, lojalne in pogumne poizkuse za nektravno ureditev sveta so slepe in zaslepljene plutokracije odgovorile s činom, ki je sam po sebi točno obeležuje njihov značaj, njihovo miselnost, njih divjo sebičnost ter njihovo brezobzirno zanikanje vsakega človeškega spoznajanja. Odgovorile so z gospodarskim obleganjem, z onimi nepozabnimi in nepozabljivimi sankcijami, ki pa so vendar dala svetu prvič sijajen dokaz granitne enotnosti italijanskega naroda, zgriženega popolnoma pod liktorskimi znaki.

Fašistični Italiji, ki je zahtevala svoje mesto na soncu, katerega je osvojila s krvjo svojih sinov v daljnih deželah Afrike, in svojo osnovno pravico do dela, so sile mednarodnega kapitalizma odgovorile z belo vojno izstradanja.

Sveta pravica do Afrike

Toda zmotili so se takrat v svojih računih, kajti mi smo v sedmih mesecih s smelnimi čudeži osvojili obširno afriško cesarstvo ter ga osvobodili tisočletnega barbarstva. Mojto se danes, ako mislijo, da so nas za vedno odstranili iz Afrike, kajti Duce je 1. februarja rekel legionarjem MVSN: »Neukrotljivi kakor zakon težnosti gnete je zakon politične težnosti narodov. Pedeset milijonov Italijanov je težilo in bo težilo proti Afriki, kajti oni imajo enako ali morda še večjo pravico kakor kateri koli drugi narod do življenja.«

Na potu k Zmagi

Danes so sile starokopitnosti in uničevanja povezane s plutokracijo in boljševizmom že tri leta jasno in otvorjeno v vojni z nami.

Bojevali smo se z njimi s pohodom na Rim. Odbili smo njihov napad z železnim odporom našega čudovitega naroda proti nečloveškim sankcijam. Zdaj smo na potu k zmagi in jih bomo pobili dokončno na bojnem polju ne samo zaradi naše rešitve, marveč zaradi rešitve vsega sveta.

Zastavo »protiboljševizma« ki so jo dvignili na trgu Sv. groba 23. marca 1919. so povzeli na bojnem polju junaški planinci »Julie«, »Tri-dentine«, »Cune«, vrle Črne srjace, legionarske skupine »Tagliamento« vse junaške divizije italijanske armade v Rusiji, ki so kot prve v veliki sovjetski zimski ofenzivi vzdržale sunek boljševiškega plazur ter napisale vzvišene strani nadlovskega poguma v slavni vojaški zgodovini fašistične Italije. Konec je še v daljni prihodnosti: treba je z ognjem in mečem streči boljševizem, če hočemo ohraniti večne vrednote Domovine, družbe in družine.

Pravi obraz uničujočega boljševizma

Ta kategorični imperativ nam je bil zastavljen na zborovanju na trgu Božjega groba. Danes je bolji živ in sodobnejši nego kdaj koli: isti sovražniki občutijo v svoji notranjosti njegovo tragično usodnost. Naj si nihče ne dela utvar niti za trenutek o pravem obrazu boljševizma!

Dovolj je, ako opozorimo, da ne zapademo v zmo, na strateška in taktična Leninova navodila sovjetom, navodila, ki naj jih ima zlasti pred očmi ljubljansko prebivalstvo, pri katerem se zalezovanje morda nadeja lažjega uspeha: »Ako hočemo pospešiti razpad meščanskih narodov,« je izjavil Lenin, »se moramo posluževati zvižaje, se pretvarjati, sklepati sporazume in zveze z njimi, podpirati v raznih državah upore tudi v nacionalnem smislu, toda vedno z naprej določenim ciljem, da dosežemo uničenje vseh režimov in vseh obstoječih narodnosti, ter tako dospemo do enega samega režima, ene same vlade in ene same narodnosti, da dospemo povsod do sovjetov.«

Grozote boljševiškega terorja

To uničenje je boljševizem dosegel v Rusiji s pokoli, v spominu na katere se zgrozimo. Evo nekaj števil o zločinih Črke: od leta 1917. do leta 1923. je Črka usmrtila: 1240 duhovnikov, med njimi 25 škofov (in iz teh števil jasno izhaja, kolikšno sovražstvo do vere preveva komunizem), 13.260 intelektualcev (med njimi 6875 profesorjev ali učiteljev in 8800 zdravnikov), 54.850 častnikov, 260.000 vojakov, 10.500 policijskih agentov, 48.000 orožnikov, 19.850 uradnikov, 192.000 delavcev, 815.000 kmetov. To so številke, ki bi jih nihče ne smel pozabiti.

Kot primer in svarilo za to našo starodavno, veliko in slavno Evropo, ki jo hočejo Angleži celo zaupati sovjetski nadvladi, samo da bi zmagali z rusko krvjo, naj služijo pričevanju tistih, ki so v največjem času spoznali strahote boljševiškega jarma. Ukrajina, Finska, baltičske države in Rumunija so, žal, videle v tej vojni pregažene svoje dežele po sovjetskih tolpah. Samo v Litvi je bilo od 14. do 27. junija 1941. kakor nam izkazuje tragični obračun nezglednih dokumentov Nansenove komisije, usmrčenih 1100 duhovnikov, 15.000 pa jih je umrlo zaradi mučenja, 50.000 jih je bilo pokolanih, 80.000 odpeljanih; 7000 katoliških duhovnikov v baltičskih državah je bilo odpeljanih na sovjetske kazenske otoke v Belem morju.

Ko so Nemci pregnali Sovjete iz Ukrajine in baltičskih držav, so Ukrajinci, Letonci, Estonci in Litovci skozi mesece in mesece objavljali v svojih listih dolge strani objav staršev, ki so goreče iskali svoje sinove, ali sinov, ki so proslili za poročila o svojih starših, ali zakoncev, ki so izgubili zakonskega druga.

Vsa ta obvestila so ostala mrtva črka; na stotine družin je bilo že uničenih, razbitih ali razpršenih po kratkotrajni sovjetski nadvladi.

Vsi se še spominjamo, kakšne so bile grozote španske državljanske vojne zaradi delovanja komunističnih celic in meščanskih agentov. Cerkve in samostani so bili opustošeni in požgani, nune in duhovniki razmesarjeni, na tisoče in tisoče oseb mučenih in umorjenih v kletah ječ od krvnikov rdeče strahovlade.

Ker se globoko zavedamo usode, ki bi doletela vso Evropo, ako bi se Stalinove in Churchillove sanje uresničile, se danes z vsemi svojimi silami, do meje skrajnih žrtv, borimo v zavesti, da bomo odločilni boj za življenje ali smrt našega in bodočih pokolenj.

Čudovita Ducejeva politična intuicija

V tej gigantski borbi, mednarodna plutokracija ščiti boljševizem, kar je temelj na resnici. Ta trditve se zdi, da je od danes in zares nas preseneča, ko pomislimo, da jo je Duce zapisal v kolonah lista »Popolo d'Italia« dne 4. aprila 1919., komaj tri mesece po ustanovitvi italijanskih borbenih fašijev.

Že tedaj je Duce s svojo čudovito politično intuicijo po najneznatnejših znamenjih, ki so ušla slehernemu smrtnemu očesu, povsem jasno spoznal stvarnost položaja, ki danes v celoti obdaja politično in vojno prizorišče vsega sveta. Kakor tedaj, tako so te daljnovidne Ducejeve besede tudi danes zanesljivo vodilo, geslo našega vere.

Toda mednarodna anglo-židovsko-ameriška plutokracija se moti in si sama koplje grob, ako misli, da se bo rešila s Stalinovimi vojskami. Tudi zanjo velja, kakor so obveljala kot nezbrisen dokument Leninova navodila: »Stalni vojni sporazumi z zavestnostjo z buržojskimi narodi imajo vselej isti namen, da namreč dosežejo uničenje vseh obstoječih režimov in sovjetske zveze.«

Otročje je, ako Wallace razlikuje med doktrinami Trockega in dohtinami Stalina. Stalin je Leninov dedič in sicer dedič, ki mu hoče biti ne le enak, temveč hoče svojega učitelja tudi prekositi. Angleži in Američani že vidijo pred svojimi očmi prestrašeni od groze, rdeče trušil boljševizma, ki ga noben sestanek med Rooseveltom in Edenom in noben sestanek v Casablanci ne more odstraniti.

Tudi sovražnika lahko reši samo zmaga Osi

Samo zmaga osti bo lahko tudi sovražnikom zagotovila socialni red in mednarodno pravčnost. Ohranitev civilizacije, ki sta jo Rim in Evropa dala v stoletjih, je v brez katere ne morejo preživeti milijuni narodov velike boje in človeških vrednote vere, domov in družine, je zapuščana samo nam, o tovariši!

In zares ni paradoksa, ako trdimo, da bosta tudi ameriški in angleški narod dosegla samo po naši zmagi svoj pravi mir in se bosta morala samo zmagi zahvaliti za možnost mirnega obstoja urejenem in pomirjenem svetu ter v meje, ki jih postavljajo svete pravice vseh narodov.

Bilo je že bistroumno opaženo, da nam ta vojna, ki nam morda še danes v celoti odpriva svoje dramatično bistvo, kaže kot veliko trenje med Američani, Angleži in Rusi za razdelitev kože toplega, Italijansko-nemško-japonskega medveda.

Toda ne glede na to, da je tako zvestotalitarni medveda še zelo živ in trd odločen, da zelo drago proda svoje koži, ki je sicer kot bogastvo kaj skromna, se je last treh proletarskih držav, in ne glede na to, da hoče krepko zgrabit z vami tri utvarjajoče si pluto-boljševske botre, je jasno, da so sile Osi doslej naleteli na eno ne pri angloslovski, temveč pri ruski oboroženih silah. Ako torej le iz čiste, nesmiselne domne

Zmagali ne bodo ne Anglosasi in ne Srvi

Povsem jasno nam je odslej tudi dejstvo, ki ga priznava sam sovražnik, da anglosasi ne morejo zmagati, v kolikor ne zmagajo Rusija. Taka zmaga, pa naj gospod Eden reče kar koli (toda tega gotovo ne misli), bi bila za anglosasi sile neprimerno bolj katastrofalna od kakršnega koli poraza.

Vendar je ta domneva popolnoma odveč in fantastična. Rusija ne bo zmagala. Če jasna zmaga pri Harkovu pomeni zausavitve prodora proti evropski ravnini, ki so o njem sanjale s tolikšno ponosno gotovostjo sovjet-ske tolpe. Nekakega dne bo neizbežna in mogoča protiofenziva. Osi dokončno zaustavila Stalinove voške na prostoru stolietne usode Rusije, ki je moralno in materialno izven Evrope.

Nastopila je pomlad; general Zima se ni izkazal za onega mogočnega zaveznika, kakor si ga Rusi, Angliji in Američani ustvarjali. Besedna bahavost preteklih mesecev je že ugajala na ustnicah naših sovražnikov. Tudi ta zima je minila, ne da bi prinesla Stalinu, Churchillu in Rooseveltu toliko zaželen in pričakovane odločitve. Pač pa je okrepila naš in naše zaveznike v ležemem odporu. Na pragu te nove vojne pomladi lahko s ponosom gledamo na preteklo leto, ki so pomenili za nas najostrejšo razdobje bitke, v katerem smo se naučili ljubiti odpovedi, žrtve in nahuje preizkušnje.

Granitna strnjjenost fašistične Italije

Junjska dejanja naših bojnikov, goreča in delovna discipliniranost našega naroda, resno in močno zadržanje naših mest, ki jih je tako preizkusil barbaričski teror sovražnih bomb, ter vedno zaupanje in strnjjenost vsega naroda nasproti vsem trdim udarcem, oholim grožnjam in reklamnim pozivom sovražnika na predačo, so nudili svetu nov čudovit in vzvišen dokaz granitne strnjjenosti fašistične Italije. Domovini, ki ima tak narod, se ni treba ničesar bati.

Tovariši, ako bi nam čim in okoliščine dopuščali, bi se izplačalo pregledati, kakor v očarljivi panorami, vse kar je fašizem storil od 23. marca 1919 do danes; dotakniti bi se krvavih in zmagovitih let, predvečera, ponosne dvajsetletnice Režima, čudovite, politične, pravne, gospodarske in moralne zgradbe, ki ji je Duce iz dneva v dan dajal svojega duha po svoji vztrajni volji. To delo je ogromno in je po vsem spreminilo našo državo ter bo še stoletja izpričevalo našo in slavo fašizma.

Ono zajema ljudsko državo, ustvarjeno v okviru stroge hierarhične ustave, ki ureja, a ne mrtvači, temveč nasprotno bodri k delu, vzpodbuja vse žive sile naroda in se razširja na korporacijsko ureditev, ki povečuje proizvodnjo in se bliža narodu s socialno politiko, ki je najnaprednejša na svetu in nasproti kateri je znameniti Beveridgejev načrt, o katerem so v zadnjem času toliko trobili okraj Rokavskega prelivca, samo blede in grda kopija, ki je komaj načrt in ki ne bo nikdar postal zakon, skrbstvo in ustanova v državi, kjer so po priznanju samih voditeljev delavske razmere najbolj žalostne in bedne na svetu.

Delo Fašizma

Naše delo pa gre od moralnega in socialnega reda, ki je dosegel svoj višek v sporazumu med državo in cerkvijo, do temeljite borbe za avtoriteto, ki je najprej jamstvo naše gospodarske, potem pa še politične neodvisnosti, borbe za avtoriteto, brez katere bi Italija v vojnem času nikdar ne bila mogla dati vsakdanjega kruha svojim sinovom ter opreme, orožja in streliva svojim vojakom.

To naše delo zajema ogromna melioracijska dela, ki so spremenila Pontinsko močvirje, sicilsko veleposestvo in zemljo v pokrajini Puglie, pa nešteta javna dela, ki so vznikla v vseh kotičkih polotoka in na otokih, da bi svetu izpričevala nov, čudoviti obraz fašistične Italije.

To naše delo se razširja od okrepitve naše vojske, naše mornarice in našega letalstva, ki so od Indijskega do Atlantskega oceana, od vročega afriškega peska do zamrznjenih step Rusije, od Španije in Grčije zapeljali večne strani junastva in slave, do razširjenja fašistične ideje v svetu, ki je vtišnila svoj pečat življenja in ureditvam bližnjih in daljnih držav ter sili dalece celo naše sovražnike, da prevzamejo sisteme, skrbstvo in metode fašizma, kar najbolj zgovorno dokazuje svetovni pomen Mussolinijeve Revolucije.

Vsega tega pa se še predobro spominjamo, saj je globoko vkoreninjeno v naši zavesti in nam je dan na dan in vsako uro pred očmi. Tudi zato in da bi branili tako dragoceno in nenadomestljivo materialno in moralno premoženje naše Revolucije in naše Domovine, se danes borimo.

In prav zaradi tega je italijanski narod, ko se je vsa teža sovražnih sil pogladila proti Italiji, o kateri so si nevednost, nerazumevanje in predsodki Londona utvarjali, da jo bodo z lahkoto uklonili, dal oni čudoviti dokaz svoje vere, svoje moči in svoje odporne sile, ki je tako razočaral sovražnike, ki so morali trpko ugotoviti, da niti krivave žrtve na bojiščih na kopnem, v zraku in na morju, niti barbarski napadi sovražnih bomb na naša prekrasna mesta, kjer so bili uničeni, spomeniki in zakladi umetnosti, delo italijanskega genija in duhovno bogastvo vsega civiliziranega sveta, niti pobijanje našega prebivalstva, naših žena in naših otrok, ki je bilo premišljeno ukazano iz zgolj terorističnih nagibov, ni moglo niti za hip spraviti iz ravnotežja srca in vere italijanskega naroda.

Svete žrtve vseh slojev

Tovariši! Vi veste, da je vojna od vseh zahtevala najhujše žrtve: od Kraljevskega doma do Ducejeve hiše, od palače do koč, povsod je smrt našla vrata. Od vzvišene dinastije slavne Savojske doma, ki mu je v ujetništvu umrla velika oseba abesinskega podkralja Amadea Savojskega, vojvode D'Aosta, čigar povelja o našem nujnem povratku na afriška tla, namočena z našo krvjo in poplenujenostjo z našim delom ne bomo nikdar pozabili, pa do Duceja, ki je dal domovini svojega ljubljene sina Bruna, zgledega vojaka in nadse držnega letalca, ki je padel v izvrševanju svoje težke naloge; od plemstva, ki je žrtvovalo celo četo borcev z bleščetimi imeni naj-

starejših in najslavnejših italijanskih rodov, do najponižnejšega naroda, ki je ponovno oplenitil svoja ponosna ozročila, ko je brez varčevanja dal domovini kri svojih številnih sinov: vsa Italija je prispevala in prispeva v čudovitem zaletu in neizčrpnosti veri h krčeviti obrambi naše pravice do življenja.

Vojna za obrambo civilizacije

Ni potrebno, da bi razpisali glasovanje ali da bi vzbudili polemike, da bi dali ime tej vojni. Tudi bi bilo odveč, da bi se vpraševali, kakor se včasih sprašujejo naši sovražniki: »Zakaj se borimo?« Ime tej vojni in odgovor na to vprašanje smo že davno dali v svojem italijanskem in fašističnem sru. Ta vojna je vojna za obrambo naše civilizacije.

Dne 24. oktobra 1919 je Gabriele d'Annunzio opozoril prebivalstvo Fiume na zgodbo iz svojega veličastnega življenja, ki jo lahko dobesedno prenesemo na današnje dogajanje. »Zakaj se borimo?« Je neki večer vprašal Gabriele d'Annunzio na zboru novincev letnika 1899, ob robu Piave: »Morda zato, da bi osvojili kak alpski greben, kos zaliva, kos zemlje v morju ali biserno skalovje latinske obale? Da, gotovo tudi za to se borimo. Toda velika stvar ni stvar zemlje, je stvar duha, je stvar nesmrtnosti.«

Kakor tedaj, tako se tudi danes borimo za to: Naša velika stvar je stvar duha, stvar nesmrtnosti, stvar rimske in krščanske civilizacije.

Obenem z našimi zmagovitimi četami koraka tudi nova Evropa in po končani zmagi bo

po trdni volji Italije in Nemčije nastal, kakor ugotavlja svečana izjava s dne 1. marca po Ducejevem sestanku s Hitlerjem zastopnikom. »novi red, ki naj vsem evropskim narodom za jamči varno obstoj, oziroma pravice in sodelovanja, prostost slobodne odvisnosti od plutokratsko-židovskega sveta in podpirana v razvoju svojega dela in čuvanju medsebojnih interesov v varnih mejah velikega evropskega prostora.«

Z zmagovitimi četami sil trojnega pakta pa je na pohodu tudi novi red sveta: In ponosni japonski vojak, ob strani katerih je za vsakogar čast biti, že uresničujejo pogoje tega novega reda v obrambnih prostorih velike Vzhodne Azije. Cilj je obsežen in ogromen, toda to ne plaši 300 milijonov mož sil trojnega pakta.

Zmagali bomo!

Tovariši! V doseg tega čitja je padlo na tisoče in tisoče naših bratov. Davi smo se poklonili na vašem vojaškem pokopališču grobovom onih, ki so na tem skrajnem kotu Kraljevine žrtvovali svojo cvetočo mladost za zmago. Sedaj se jih hočemo spomniti in jih početi še tu ra način, ki je edini vreden njih samih in krvi, ki so jo prelili za našo stvar. Počastimo jih torej z voljo do zmage in s tem, da v svojih srčih obnovimo prisrčno, da za vako ceno, za ceno kakršnekolik žrtve premagamo vse težave in vztrajamo do zmage in še preko nje.

Tovariši!

V imenu Kralja in Cesarja, vedno na razpolago Ducejevimi ukazom, z našo vero, z našo gotovostjo, z našo nepremisljivo in neomisljivo odločitvijo, se enkrat, navzle vsemu in proti vsem: Zmagali bomo!

Otvoritev novih podpornih središč

Ljubljana, 24. marca. Ob obletnici ustanovitve borbenih fašističnih središč v Mostah, na Viču in v Šišli.

V Mostah se je otvoritev udeležil Visoki Komisar, katerega je spremljal zvezni tajnik. V sedežu pokrajinskega središča so ga sprejeli tamni središčni voditelji hierarhi.

Zvezni tajnik je nato otvoril še oba ostala podporna središča.

opremljena z vsemi listinami, ki jih predpisuje zakon, mora biti predložena po s. d. katu Visokemu komisariatu in m. r. a. bi v njej omenjen člen 10, navedbe št. 2392 z dne 14. 2. 1942 XX., ter bo Ekse. Visoki komisar šel na temelju teh vlog lahko dovolil nove vpise v članstvo središč.

Kjer take prošnje ne bo ali pa bo pomankljivo, ostane v veljavi prepoved za izvrševanje posla in bodo uporabljene vse zakonite odredbe proti kršiteljem.

Ponovno: se je tudi naglašalo navodilo, da morajo biti vsi sp. i. naslovljeni na oblast, predložiti po s. d. katu in Zvezni. Vsi prisotni o bihi sporazumni s tem, da je potrebno ojačati ugled sindikata, čigar naloge so jasno opisane v statutu, ki bo v kratkem izšel. S tem se bo uredilo pravilno nadzorstvo nad izvrševanjem obrata ter profesionalne discipline.

Po tem navodilu so bili postavljeni na dnevni red vsi bistveni problemi sedanjega časa in s. d. katu svet je zaključil sejo v trdni veri in s trdno voljo, da sledi vsem sklepom, sprejetim na seji zveze.

Enoten kruh

Pokrajinski Prehranjevalni zavod Visokega komisariata obvešča:

Da bo peka in prodaja kruha tudi v tukajšnji pokrajini izenačena z on, ki je uvedena v ostalih pokrajinah Kraljevine je od 1. aprila t. l. dovoljena peč kruha je v k. sh. po 450 gr. pri čemer je dovoljena najnižja napaka 125% (kolikor kruha se napeče iz moke) z odgovarjajočo stopnjo vlage 33%.

Za peko je navedena napaka obvezna. Potrošniki lahko kupijo, namestu kruha moko in sicer znaša dnevni obrok krušne moke 124 gr, koruzne moke pa 225 gr.

gaji so izven zaključčenih naselb in zuraž v prosti prirodi, na kakšnem grču ali pa na kakšni jasi, v skupini dreves ali pa v okolju skal. Preproste napisane tabice, ki so bile postavljene za vsakega padlega človeka, vsebujejo ime padlega, njegovo rojstno in druge podatke ter kraj, kjer je žrtvoval svoje življenje. Zelo kriz in ključast križ sta edini krasa spominske tabice Alarbor inza svoj spominski gaj na Kavirari, kjer je tudi spomenik v čast padlim svojočnega marb. pehotnega polka. Fultaj je bil urejen spominski prostor v čast padlim iz obravrske prestolice. Na dan p. d. h. junakov je bil tudi ta gaj izročen svojemu namenu. Ob tej priliki je imel primeren spominski nagovor marborski nadžupan Fritz Knaus. Predstavniki vojske in štajerskega Heimabunda so položili na ta spominski prostor svoje vence.

Uspesne dobrodelne akcije v ljutomerskem okrožju. Pomožni in posvetovalni uradi štajerskega Heimabunda v ljutomerskem okrožju so imeli v februarju 670 obiskov. Materinskih posvetovanj je bilo 15 in na njih je bilo preiskanih 288 dojenčkov, otrok in mater. Voditeljice pomožnih uradov in njihove pomočnice so opravile 180 ljudske negovalke in strežnice. a. jenčkov pa 548 obiskov na domu, kjer so pomagale bodočim materam z nasveti. V gospodarskem pogledu je življalo podpora 393 oseb. V okrožju je 18 otroških vrtec, kjer je prostora za 680 otrok. V otroških vrtcih so dobivali hrano 3104 otroci, večinoma tanci, ki bi sicer opoldne ne imeli toplega obeda.

Proslava nemške mladine. Kakor v prejšnjem letu, tako je organizirala nemška mladina štajerskega Heimabunda tudi letos poseben teden nemške mladine, ki je bil odprt v soboto. Zvezni mladinski vođa Rudolf Schlicher je ob tej priliki proslavljal naloge in dolžnosti štajerske mladinske organizacije, posebne jutranje p. slave, h katerim so prihili poleg mladine tudi starši ter zastopniki držav in štajerskega Heimabunda. V Mariboru je bilo to jutranje slavlje na zgodovinskem Sot. jnem trgu.

Novo bračno pravo. Z neredbo z dne 25. marca 1942 je bilo uvedeno nemško bračno pravo tudi na Spod. štajerskem. Uredba šefa civilne uprave z dne 22. januarja 1943 prinaša prehodne določbe. Najvažnejši je 4. čl., ki prinaša pojasnilo v dvomljivih vprašanjih, ko gre za takozvane pravoslavne in starokatoliške zakone. Bračno pravo bivše Jugoslavije je dopu-

Visoki komisar v vojaški bolnici

Ljubljana, 24. marca. Včeraj popoldne se je Ekse. Visoki komisar po zaključeni spominski manifestaciji ob obletnici ustanovitve borbenih fašističnih središč v vojaško bolnico, kjer je obiskal ob spremstvu direktorja in zdravnikov ranjence s katerimi se je prisrčno razgovarjal in jim tovariško želel skorajšnje okrevanje ter jim razdelil darove. Ranjenci

in bolniki so sprejeli Visokega komisarja z živo hvaležnostjo in gorečimi manifestacijami za Duceja izražajočim prepričanje v zmago.

Darovi so bili razdeljeni tudi vsem ostalim bolnikom in tej bolnici.

Visoki komisar je po obisku izrazil svoje zadovoljstvo voditelju in njegovim sodelavcem.

Borba proti židovskemu boljševizmu

Nadaljnji odmevi Hitlerjevega govora

Monah-vo, 23. marca. s. »Abendzeitung« piše o Hitlerjevem govoru v Berlinu in ugotavlja, da je boljševizem duh stepe, brez življenjskega izraz fanatizma židovskih možganov. Borba sil reda v Evropi torej ni naperjena samo proti tam smešnim preizvidom židovskih možganov, temveč tudi proti njim v prednikom in ustvarjalcem, proti židovstvu samemu. S tem židovskim boljševizmom, ki sistematično zanika vse, kar je na svetu dobrega, plemenitega in resničnega, so se zapadne plutokracije zvezale in so posnale njegovega satanskega duha uničevanja, katerega si človek n. ti predstavlja ne more. Če bi se zmaga nasmejala tej monstruozni koaliciji, bi bil končni rezultat samo ta, da bi boljševizem d. slov. ne pogoltnil plutokracije. Nemčija in njeni zavezniki so v zvestem bratstvu v orožju prišli do borbe proti boljševizmu in plutokraciji na samo v obrambo mest Evrope in spomenikov njene kulture, temveč tudi

v obrambo prebivalstva pred lakoto in beto ter za preprečitev kaosa in razdejavanja in za ohranitev tistih večnih vrednot, ki tvorijo kulturo človeštva ne samo v Evropi in v Ameriki, temveč tudi na vsem ostalem svetu.

Haag, 23. marca. s. Ob spominskem dnevu junakov je vodja nizozemskih narodnih socialistov Mussert v svojem govoru podčrtal edinstvo vseh evropskih narodov v borbi proti boljševizmu. Velika naloga organiziranja nove Evrope je dedščina, ki jo padli junaki izročajo živim. Mi vsi si želimo Evrope, ki je ne bi mogel nihče več v bodočnosti ogroziti z Vzhoda, juga ali zapada in ki bi bila skupna domovina ponosnih in svobodnih narodov, živčih v spoštovanju in medsebojnem cenjenju. V tej novi Evropi bodo narodi lahko razvili svoje najboljšie sile in svoje značilnosti ter prispevali k blagostanju vsega kontinenta.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 24. marca; Gabrijel, S. mon.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Rebeka — Prva žena in Bajazzo.

Kino Sloga: Omama — (Adescatrice).

Kino Union: Barabab.

Retrospektivna razstava akad. slikarja prof. Saše Šantla v Jakopičevem pivljonu.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Sušnik, Marijin trg 5; Deu-Klanjšček Dia, Cesta Arle Rea 4 in B. himec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Dr. Fran Tomiňšek

Ljubljana, 24. marca

Danes se je razširila po Ljubljani žalostna vest, da je umrl Dr. Fran Tomiňšek, znani organizator našega planinstva.

Dr. Fran Tomiňšek se je rodil 25. novembra 1868 na Griču pri Gornjem gradu in leta 1938. je naša javnost praznovala njegovo 70letnico. Solal se je na gimnaziji v Celju in že kot dijak je kazal veliko ljubezen do narave. Leta 1888. se je posvetil pravnim študijem v Gradcu. Poleti 1897 se je naselil v Ljubljani, in čez dve leti je odprl svojo odvetniško pisarno. V tej dobi se začne njegovo pomembno delovanje v številnih društvih, predvsem pa v Slovenskem planinskem društvu. Dr. Fran Tomiňška imenujemo po pravici organizatorja našega planinstva, in naveda njegova zasluga je, kar je to društvo doseglo v svojih 30 letih delovanja. Dr. Fran Tomiňšek je tudi ustanovitelj bivše Zveze planinskih društev in sodeloval je v Asociaciji slovenskih turističnih organizacij. Dr. Tomiňšek je del časa boleha in zdaj ga je smrt rešila hudega trpljenja. S svojim delom za naše planinstvo si je ustvaril najlepši spomenik.

Planincem naznanjamo prežalostno vest, da je preminul gospod

dr. Fran Tomiňšek

naš velezaslužni večdesetletni voditelj in prvi častni predsednik.

Slovensko Planinsko Društvo

Kokoši so začele kokati in valiti

Povpraševanje po valilnih jajcih je znatno — O ravnanju s kokijo med valjenjem

Ljubljana, 24. marca. Kokošjereja se je v sedanjih časih zelo razširila po Ljubljani. Rekli bi skoro lahko, da redi vsaj po eno kokoš vsaka ljubljanska družina. Celotna stranke kinimajo niti pidi vrta ali dvorišča, jih imajo. Ponekod so zaprte v kurnikih v dvoranih ali na podstrešju, drugi jih zopet redijo na strelah, po hrumbah, kopalnicah, v kuhinjah, da celo v spalnicah. Kokoš je postala poleg prašiča zelo upoštevana žival in jajca so mešanico danes toliko vredna, da radi prenesajo zanje tudi nekaj smrada, ki se jim je zdeli včasih neznošen.

Pomnilo pa se je število kokoši tudi na periferiji. Ne redijo jih samo hišni lastniki, temveč tudi stranke, ki vodijo svoje kokoši dan za dnem na pašo na ceste ali druge primerne prostore. Privržana kokoš, ki se pase na travi ob cesti, ni že nobena izredna prikazen v bližnji mestni okolici. V takih primerih gre za rejce, ki imajo največ dve, tri kokoši, da jim naneso za vsakdanjo rabo potrebna jajca. V Ljubljani pa je več rejcev, ki reje tudi več kokoši. Poleg jajc pride pri njihovi reji v poštev seveda tudi prireja mesa.

V splošnem je reja večjih rejcev že na precej visoki stopnji. Le malo kje vidimo pri večjem številu kokoši enega gospodarja popolno brezbriznost do namenske čistosti. Skoro vsak rejec goji le po eno pasmo. V zaprtih prostorih vidimo še največ rodajlenk, na odprtih pa je mnogo šatelek, ki se kot dobre nesnice vedno bolj uveljavljajo. Za topanje pa so tudi druge pasme.

Februarija in še prej je večina kokoši po zimskem odmoru začela zopet nesti. Tiste, ki so začele najbolj zgodaj, sedaj že kokajo. Zadnje dni so ljubljanski rejci zelo povpraševali pri rejcih čistih pasem po valilnih jajcih. Večina se se kupuje sklenale tako, da je kupec dal v zameno nekaj več jajc svojih kokoši. Če pa jaje ni imel, je dobil valilna jajca tudi za čevl, koruzo in drugo kokuško piko. Za denar je bilo zelo težko dobiti valilna jajca.

Pravilno ravnanje z valilec kokijo je velikega pomena ne samo za žival, ki je med valjenjem v posebnem stanju, temveč tudi za jajca, ki razvijajoči se zarod. Očistimo si najprej roke, ki jih podajajo rejci strokovnjak za ravnanje s kokijo med valjenjem, in pravila o pripravi nasada.

Velika kokošjerejska središča se ne morejo odgovoriti umetnemu valjenju. Mali rejci, posebno kmečke gospodinjice pa se poslužujejo izključno naravnega valjenja. Zlasti kmečke gospodinjice so prave strokovnjakinje za vse potrebe naravnega valjenja, katerega glavna napaka je, da z njimi ni mogoče imeti izredno zgodnjih piščancev.

Rekli smo že, da začne kokoši kokati, potem ko so znesle 15 do 20 jajc. Kokijo je lahko spoznati po tem, da držijo peruti razširjene in povešane, da tišči vedno v gnezdo in je malo ali pa nič. Če jo hoče-

mo nasaditi, denemo 13 do 15 jajc v košaro napolnjeno s slamo ali senom. Predno posadimo kokajočo k. koš na jajca, jo moramo skrbno očistiti vsega mrčesa. Izvratno desinfekcijsko sredstvo je 20% lysoform.

Košaro s kokijo zanesemo v prostor, ki je po možnosti v pritličju in ki ni preveč suh, je dobro zračen, oddaljen od rotopa, je stalne, srednje toplote in v katerem je skoro popolna tema. Košara mora biti popolnoma čista. Če se je že uporabljal, jo je treba potisniti za nekaj minut v vrelo vodo in jo nato zažveplati. Tako se pokonča vsa zalega mrčesa. Tudi med valjenjem je treba skrbeti za snago v košari. Če bi se kakšno jajce razbilo je umestno izmenjati takoj vso slamo ali seno in očistiti z mlačno vodo druga jajca, če so se umazala. Jajca je treba na tem dobro obrisati. Vse to izvršimo med tem ko koklja. Je tako se žival ne prestraši in vznemiri, kar ji je vedno škodljivo. Priporočajo tudi, da se med valilna jajca položi umetno jajce, v katerega notranjost se denojo koščki srobe napolnjeni z evkaliptusovo esenco ali z drugo podobno dišečo tekočino, ki ne škoduje kokijam in jajcem, prežene pa ves mrčes.

Valjenje traja 21 dni. Dvakrat na dan vedno ob isti uri se vzame koklja z gnezda in se ji da jete in piti. Z gnezda sme biti odsotna največ 15 do 20 minut in morajo biti med tem časom jajca odkrita. Mnogokje je navada, da se podsaditi 21 jajc. Je pa to velika napaka. Število jajc, ki jih podložimo, naj se vedno ravna po velikosti koklje, vendar naj nikoli ne presega 15 do 17 jajc. Vedeti moramo, da kokos instinktivno menja vsak dan položaj svojih jajc in da srači v sredino ona, ki so ob kraju gnezda, in zvali jajca, ki so bila dotle v sredini, proti kraju. Če ne more pokriti vseh jajc, ker jih je preveč, ne bo pokrivala samo tistih, ki so odvisni, temveč vsa. To je vzrok, da se izvali iz 21 podloženih jajc povprečno le po 10 ali 11 piščancev. Skoro isto število piščancev se bo izvalilo, če so seveda jajca onemlela, če jih podložimo 13 do 15. Valilna jajca ne smejo biti stara več kakor 10 in manj kakor 3 dni. Velikost naj bo do srednje. Očistiti je treba vsa jajca, ki nimajo običajne oblike.

Če so nam bila jajca poslana naj 24 ur prej počivajo, predno jih denemo pod kokijo. Po petih dnevih valjenja jajca pregledamo in izločimo neoplojena, ki so še uporabna za človeško prehrano. Izločitev je mogoče izvršiti na več načinov. Posebno je priporočila ta namen Roullierova in Arnouldova luč, ki je z rjo mogoče s popolno zanesljivostjo ugotoviti katero jajce je ploženo katero ni.

Kokijo izberemo po možnosti vedno med kokoši, ki so stare že najmanj 18 mesecev. Te kokoši so bolj mirne in vztrajneje valijo. Ko se na 21 dan valijo piščanci iz jajc, poberemo izvaljene v posebno košarico, pokrito z volneno krpo. Koklja bi lahko namreč posevčilo preveč paznje je izvaljenim piščancem prezagaj zapustila gnezdo.

DNEVNE VESTI

— 12 milijonov in pol za dobre namene. Senator Attilio Odero je, kakor smo kratko že poročali, poslal Duceju 12.500.000 lir, namenjenih za dobra dela ter plemenite izpodbude. Po darovalčevem namenu pojde 10 milijonov lir za ligurske ustanove. Milijon lir prejme cagliarijski prefekt za cagliarijske siromake, milijon lir za iste namene palermški prefekt, 250.000 lir messinski, 250.000 lir za reggijski prefekt.

— Pričetek italijanskega umetnostnega tedna v Hamburgu. V državni operi v Hamburgu je bil odprt italijanski umetnostni teden, ki ga je organizirala Italijansko-nemška družba. Družbin predsednik senator Richter se je v svojih otvoritvenih izjavah spomnil vseh, ki so sodelovali pri pripravih za to pomembno kulturno prireditve. Podčrtal je pomen tega tedna za medsebojno kulturno spoznavanje. Otvoritveni svečanosti so prisostvovali hamburški nadžupan Krogmann, ki je zastopal tudi državnega namestnika Kaufmanna, ter številni predstavitelji stranke in oblasti. Navzočni so bili tudi funkcionarji hamburškega italijanskega generalnega konzulata, člani fašističnega direktorija v Hamburgu, ter polnoštevilno zbrani člani tamnega italijanske kolonije. V okviru številnih prireditev hamburške italijansko-nemške kulturne manifestacije je bila uprizorjena opera »Turandot«. V vseh vlogah so nastopili nemški pevci in pevke, katerih ime je že proslavljeno v sredini nemškega opernega udejstvovanja.

— Razprava o japonskem novinarstvu v Rimu. Številno občinstvo je napolnilo dvorano Krokha oboroženih sil v Rimu, da prisostvuje razpravi o japonskem novinarstvu. O tej temi je govoril dr. Sikiro Ono, podpredsednik inozemskega tiska in rimski dopisnik tokijskega dnevnika »Nichi Niči«. Poučno ter zanimivo predavanje je organizirala Družba japonskih prijateljev. Med poslušalci so bili poleg družbenega predsednika eksc. barona Aloisija japonski odpravnik poslov v Rimu eksc. Kase minister Rocco nac svetnik Mezzasana. Eksc. Tucci, grof Piccinini ter številne druge osebnosti političnega kulturnega in novinarskega življenja v Rimu. Dr. Ono je očrtal najprej zgodovinski razvoj japonskega novinarstva, naka je prikazal sedanje stanje japonskih dnevnikov, ki so doseeli nenavadno razmah. Tako je zaposlenih pri vodilnem tokijskem dnevniku »Nichi Niči« nad 2000 urednikov in poročevalcev okoli 50 fotografov, okoli 20 filmskih operaterjev na dalje nad 1000 uravnih urednikov. V Tokiu izhaja pet velikih dnevnikov v ostalem delu Japonske pa okoli 800 dnevnikov. Osredotočenje novinarske delavnosti v Tokiu je omogočilo nenavaden porast naklade vodilnih tokijskih dnevnikov »Nichi Niči« ima poleg japonske tudi Kitajsko in angleško izdajo ter izhaja v nakladi 6.500.000 izvodov. Dnevnik »Asahi« ima naklado štirih milijonov izvodov »Yomiuri« pa dveh milijonov. Poslušalci so

ob zaključku poučnega predavanja izrazili dr. Onu iskreno priznanje.

— Podpolkovnikova smrtna nesreča. Veterinarski podpolkovnik dr. Ulderik Gori, star 67 let, je pri izstopu iz vlaka v bližini Vernia tako nesrečno padel, da je obelžal pod kolejskim vlakom. Bil je pri prvi mrtev. Pokojnik je bil vzgleden častnik.

— Zdravi trojci. Iz Palerma poročajo: Te dni je rodila 34-letna Josipina Vitale trojček. Vsi trije so skupno s svojo materjo zdravi in čili. Prejeli so številna darila znancev in dobrih ljudi.

— Smrt slavne danske odrske umetnice. V Kodanju je umrla slavna odrska umetnica Betty Nansen, ki je zaslovela zaradi svoje dovršene umetnosti pa vsem svetu Nazivali so jo »danske Eleonoro Druze«. Doživela je starost 70 let in je v svoji umetnostni karieri kreirala večsto dovršenih ženskih likov v najznamenitejših klasičnih delih. Med drugim je interpretirala tudi vodilni vlogi v D'Annunzievih odrskih umetniških »Franciška iz Rimina« in »Ladja«.

— Smrt odličnega italijanskega novinarja. Iz Rima poročajo: Tukaj je umrl znanj novinar Cesare Alessandri. Pokojnik je bil rojen leta 1869 v Florenci. Bil je vpisan v PNF od junija 1924. Deloval je kot urednik pri agenciji Stefani ter bil sodelavec raznih dnevnikov in revij. Pokojnik si je stekel tudi številne zasluge na torišču publicističnega delovanja. Saj je napisal številne monografije o sindikalnih strokovnih zadevah.

— Poštena dišaka našla 280 tisočakov. Iz Verone poročajo: Ne prpiti se vsak dan, da bi našel kdo na cesti tisočake. Toda dišaka Josip Bonin iz Cologne Venete ter Viktor Girardi i Lozanna sta imela nenavado srečo. Ko sta se vracala iz šole, sta našla na tleh pri postajališču Leguano sveženj 280 tisočakov. Takol sta stekla k službuočemu marešalu ter mu izročila našdene tisočake. Poštena mlada najditelja bosta deležna nagrade.

— Florentinska umetnostna razstava. Te dni vzbuja posebno zanimanje florentinskega umetniško čutečega občinstva razstava, nameščena v Michelangelovi umetnostni galeriji. Slikar de Salvo je razstavil povedni krajinjske motive. Močan lirčen poudarek imajo razstavljene umetnine Ivana Vagnetta. Umetnine Guida Peyrona ter Ivana Marcha kažejo pečat svoje umetnostne misli. Vsi štirje pa oblikujejo svoje umetnine v duhu velikih italijanskih umetnostnih tradicij.

— Zveza med Genova in nadškimi plovilni vodami. Neka rimski agencija poroča, da se lahko smara kot deitvo nova zveza ki bo vzpostavljena s pomočjo pohodne vzpenjače, ki bo vezala genovske pristanišče s plovilni vodami v nadški nišini. Vzpenjača bo dolga okoli 35 km ter bo lahko prevažala letno 5 milijonov ton blaga.

— Najnove elektronske delavnice. Predsednik konfederacije industrijskih delavcev v italijanski pokrajinski Zveze v Messini Catanti, Erni in Palermu. V vseh teh mestih

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

KINO MATICA — TELEFON 22-41

Radi ogromnega zanimanja predvajamo samo par dni ob 15. in 18. uri vefilim

Rebeka — Prva žena

Pretrsljiva drama ljubezni: z najboljšimi igralci: Laurence Oliver, Joan Fontaine

KINO SLOGA — TELEFON 27-30

Prekanjenost, hinavščine, intrige, simpatije, ljubezen, trpljenje, ljubo-sumnost — vse v enem filmu

Omama (ADESCATRICE)

V glavnih vlogah: Maria Mezey, Erzs Simor, Laszlo Szilassy

Predstave ob: 14.30, 16.30 in 18.30

Vstopnice zabeležene s sedeži

KINO UNION — TELEFON 22-21

Odlična komedija — Ženske se ne ubranis

Barbabilu

V glavnih vlogah: Lilla Silvi, Nino Besozzi in Umberto Melnati...

Predstave ob delavnikih ob 16. in 18.30 uri; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30 uri

KINO MOSTE

Dolgo pričakovani in zaželjeni film je dospel. — V glavni vlogi Tagliavani s svojim lirskim tenorjem

Hočem živeti tako!

Film moderne glasbe in plesa

Norosti stiletja

V četrtek 25. III., to je na praznik ot. 14. in 17., v sredo in petek ob 17. uri

Preskrbite si vstopnice pravočasno!

V nedeljo nov spored!

je zbral dirigente sindikalnih organizacij ter je prisostvoval številnim sestankom in zborovanjem siciliskega delavstva. Na teh sestankih so razpravljali o poklicnih problemih delavskih kategorij ter je konfederacijski predsednik očrtal navodila za nadaljnje delovanje sindikalnih organizacij, poudarjajoč važnost nalog, ki jih morajo delavci opraviti v sedanjem času. Na posebno temeljit način so bile proučene nove naloge ter nove pobude, ki jim morajo sindikati posvečati svojo pozornost. Ob tej priliki si je ogledal nacionalni svetnik Landi številne obrate in delavnice, kjer je govoril delavskim množicam.

— **Verdijev teden na Dunaju.** Od 4. do 11. aprila bo na Dunaju poseben teden, posvečen proslavitvi spomina ter imena G. Verdija. Uprizorili bodo njegove najbolj znane opere.

— **Nova tragedija G. Hauptmanna.** Znan nemški pisatelj Gerhardt Hauptmann je nedavno končal novo tragedijo pod naslovom »Ifigenija na Avidi«. Nova tragedija, ki vzbuja živahno zanimanje nemških književnih krogov, bo prvič uprizorjena v novembru na odru dunajskega dvornega gledališča pod režijskim vodstvom Lotharja Hühella.

— **Bratu je sledila v grob.** Kakor poročajo iz Rima, je umrla te dni nemadoma v kraju Grotta Ferrata gospa Ines Solmi Dallari, soproga Eksc. Ariga Solmina in sestra generala Dallaria, ki je te dni umrla za posledicami težke bolezni. Sestra je tako čez nekaj dni sledila bratu v grob.

— **Nad 100 let stara mamica je umrla.** V kraju Broni pri Paviji je umrla vdova Rahela Sacchi, ki je doživela častljivo starost nad 100 let. Pokojnica je bila rojena dne 17. julija 1842 v naselbinu Borgosia. Vse svoje življenje je bila delavna, zdrava in vedra žena, ki je opravljala do zadnjega vse gospodinske posle. Knjižice in časnike je čitala brez nadržanosti že do zadnjega.

— **Pol kunc, pol pulsek.** Iz Viareggia poročajo o nenavadni igri prirode, ki se je primerila v frakciji Torre del Lago. Puccini Kolon Franc Pecchia je vnet kuncerejec in je na svoj kuncji zarod zelo ponosen. Te dni pa romajo k njemu sode in sovaščani ter si ogledujejo svojevrstno bitje, ki je prišlo na svet skupno z osmimi kunci. Gre za kunca, ki kaže na sebi nekatere kuncje značilnosti, do čim spominjajo ostale na mladeža pujske. Pol kunc in pol pulsek vzbuja živo zanimanje vsega okoliškega prebivalstva.

— **Borba proti malariji v Bolzariu.** Bolgarski notranji minister Dabrovsky je predložil sobranju zakonski osnutek, ki se nanaša na intenzivno borbo proti malariji. V ta namen je zaenkrat določena vsota 100 milijonov levov.

— **Pišče s štirimi nozami.** Te dni je zvalila kokaš kmetice Pierine Baldurci iz Valenze zanimivo piščico, ki je imela štiri noze. Sosedo se so za svojevrstno zraslo običje zelo zanimale. Toda piščice ni imelo predpogojev za življenje in rast ter je čez tri dni poginila.

— **Nesreče.** Včeraj so prepeljali v ljubljansko bolnišnico naslednje ponesrečence: Triletno hčerko delavca iz Ljubljane, Franciško Hojanovo je sestra med igranja na glavi. — Janez Ovčak iz Stopič se je pri padcu zlomil levoico. — Terezija Gorenc, 39-letna žena drž. uslužbenca iz Ljubljane, se je vsekala v levoico.

IZ LJUBLJANE

— **XL simfončni koncert,** ki bo pod vodstvom Sama Hubada in s sodelovanjem pianista Marijana Lipovška v ponedeljek, dne 29. t. m. ob pol 7 uri zvečer v veliki uniojski dvorani, bo imel naslednji spored: 1. Beethoven: Egmont — predigra; 2. Beethoven: Koncert za klavir in orkester v G-duru št. 4, op. 58, solist-pianist Marijan Lipovšek; 3. Premri: Dva pastoral; 4. Mascagni: Intermezzo iz opere Willi in Ratoliff ter Intermezzo sinfonico iz opere »Cavalleria rusticana«; 5. Smetana: Vise-graj — simfončna pesnitev. Predpogaja za ta koncert se je začela danes dopoldne v knjigarni Glasbene Matice. Danes so v predprodaji sedeži v dvorani in na balkonu od jutri dalje pa še stojšča. Na koncerti opozarjamo.

— **Koncert Smetovih skladb.** Na povabilo Glasbene Matice bo izvajalo v petek dne 26. t. m. več naših umetnikov dela skladatelja Saše Santia v proslavo njegove soletnice. Nastopajoče umetnike omenjamo v vrstnem redu, kakor je sestavljen koncert.

certni spored. Najprej bo zaigral violinist Albert Dermalj koncertino za violino in klavir, nato bo zaigrala štiri skladbe za klavir, in sicer Invencao, Spomni, Adagio in Nemir pianista Bizjak Marta. Tretji nastop ima sopranistka, operna pevka Manja Mlepnikova, ki bo zapela naslednje samospesve: Galeb, O, prečam vas, Kam? in Po zatonu. Sedi bo nastop ljubljanskega komornega tria (Marijan Lipovšek, Albert Dermalj in Cenda Sedibaue), ki bo izvajal 1. in 3. stavek iz klavirskega tria, Violisti Žilmona Ivan bo zaigral s spremljevanjem klavirja Anamitski motiv in 2. stavek iz Sonate za violo in čelo. Končno bo nastopila se solisti zbor Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja Polića, ki bo izvajal dva triglasna ženska zbora s spremljevanjem klavirja: Mala predica in Ridi. To bo prvi nastop soliskega zbora Glasbene Matice, ki je začel ponovno s svojim delom z četkom soliskega leta in ima našudiranih že precejšnje število naših zborov. Spremljevanje solistov in zbora je v rokah pianista Marijana Lipovška. Na koncert Smetovih skladb opozarjamo, začetek bo točno ob pol 7. uri v veliki filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

— **lj Poroka.** Poročil se je v cerkvi Marijinega Ozmnenja g. Mirko Köchler, poštni uradnik z god. Angelco Stergulec. Priča nevesti je bil g. Franjo Hmelak, le-sni industrijalec, ženinu pa g. Drago Pogačnik. Poročni obred je opravil g. župnik pater Krizostom. Uglednemu paru želimo obilo sreče!

— **lj Ziviski trg.** Branjevi se so dobro založili zlasti z uvoženo zelenjavo — največ je salate — in oranžami. Z.aj ponudba pri oranžah presega povpr. ševanje. Tudi po salati ni posebnega povpraševanja, bolj pa gospodinjice posegajo po cvetcih, ki je prispela zopet večja pošiljka. Na kmečkem zelenjadem trgu je bilo danes največ motovilca. Cedejše več je berivke, ki je zrasla v toplih gredah. Razen tega letošnjega pridejka je tudi že nekaj rdečih redkvice. Na trg so začeli prihajati tudi vrtnariji s svojim blagom, predvsem z lončnicami ter cvetjem, ki ni posebno običajno za mraz (mačehe). Davi je bilo na trgu živahno že pred osmo.

— **lj Jutra mrzlejša, popoldne topleje.** Včeraj se je burja malo unesla, čeprav se ni povsem popustila, zato je bilo tudi že precej topleje. Maksimalna temperatura je znašala 15,2° ter je bila po treh tednih malo višja. Zato smo pa pričakovali, da jutro ne bo več hladno, a davi je bilo še celo hladneje kakor včeraj; minimalna temperatura je znašala —3,6°. Zračni tlak je včeraj malo popustil, ponovi je pa zopet narasel, tako da je bil davi približno prav tako visok kakor včeraj zjutraj.

V zrcalu anekdot

Bernard Shaw

Bernard Shaw se je nekega dne izprehajal s svojim piščkom. V parku ga je opazila neka igralka, ki je silno pretiravala s svojo »vitko linijo«. Ko jo je pišček opazil, kako maha z roo, se je iztrgal Shawu, stekel k nji in se jel zaganjati vanjo.

— Oprostite, toda za mojega piščka je bila prevelika izkušnja, ko je videl nenkrat toliko kosti, — se je opravičil Shaw dami.

Ludvik XIV.

Ludvik XIV. je bil zelo praznoveren in neprestano je klical k sebi razne proroke, vedevalce, astrologe in podobne izkoriševalce človeške neumnosti. Med takimi njegovimi svetovalci je bil tudi nekoliko izkušenejši astrolog, ki so se njegove napovedi večkrat izpolnile. Kralj se ga je začel bati, ker je verjel, da ga bo začaral. Če ne bo izpolnil njegovih želja, ki so bile od dne do dne večje. Zato je naročil svojim služabnikom, naj vržejo astrologa v vodnjak, toda šele potem, ko se vrne od njega, ker ga je hotel še prej vprašati, kdaj bo umrl.

Novo četrletje Dobre knjige

V treh knjigah bosta izšla dva sijajna romana

Naročnikom »Dobre knjige« se pravkar kot šesti roman zbirke dostavlja »Borba z bogovi«, delo znanega danskega pisatelja H. P. Jacobsena v prevodu Rudolfa Kresala. S tem romanom je zaključeno drugo četrletje »Dobre knjige«.

V tretjem četrletju te zbirke odličnih romanov bo izšlo najprej v dveh knjigah slovit delo Louisa Bromfielda »Deževje« roman iz skrivnostne sodobne Indije, sledil pa bo roman »Nihe« se ne vrne, znani italijanski pisatelj Albe de Cespedes. Oba izvrstna romana zaslužiata v polni meri ime »dobra knjiga« in bosta brez dvoma kakor drugod po svetu tudi pri nas javdu šila vse, ki ju bodo čitali.

Albe de Cespedes

»NIHE SE NE VRNE«

Roman je dosegel doslej 14 izdaj v Italiji in je preveden že v 17 tujih jezikov. Je to velik roman o mladih ljudeh. Pred nami se razvija usoda ne samo glavnih junakin osmih deklet, marveč tudi cele vrste drugih ljudi, ki v zvezi z njihovim življenjem različni značaji in različne usode, deklisane majhne življenjske drame, izvrstno zajeti dogodki, ki se vrste s filmsko hitrostjo, krasni opisi narave — vse to je mojstsko podano v tej umetniški zreli knjigi.

Louis Bromfield

»DEZEVJE«

Roman uživa svetovni sloves in je preveden že skoraj na vse evropske jezike. Pisatelj je dolgo živel v Indiji in je štiri leta pisal svoj roman. V njem zazivi pred nami ta čudovita za nas pravičljna želja, o kateri pravi sam pisatelj, da je želja divjih pretravani, lepote in okrutnosti žgoca sonca in silovitih nalivov. Osebe v romanu, domačini in Evropeci so tako mojstrsko opisani, vsebina dela je tako zanimiva in napeta, da bo spadalo »Deževje« med najboljše romane DK.

— Tri dni po moji smrti, — mu je odgovoril astrolog.

Kralj se je prestrašil, hitro je stopil iz svoje sobe in naročil služabnikom, da ne smejo astrologu skriviti niti lasu na glavi, temveč da ga morajo čuvati, da bi se mu kaj ne zgodilo.

Mark Twain

Mark Twain je silno sovražil latinščino in nihče mu ni mogel z ničemer dokazati, da ni nespametno in nepotrebno učiti se mrtvih jezikov. V šoli je dobival vedno slabe reče in zaradi tega je mel seveda mnogo sitnosti. Nekoč, ko je hodil še v drugi razred gimnazije, je prišla k njegovi materi neka gospa, ki ji je potožila mnogo križe in težave. Mali Mark se je ta čas igral v kotu. Slišal je, kako je dejala materina znanka, da je dosegla njena nesreča višek in brž je vprašal: — Gospa, kaj morate tudi vi vsak dan spregati latinske glagole?

Friderik Saški

Saški kralj Friderik Avgust je nekoč prisostvoval vjam svoje vojske. Pogled se mu je ustavil na nekem vojaku, izbornem strelec, ki še ni imel nobenega odlikovanja.

— Kako da ta mož za svoje vrline še ni odlikovan? — je vprašal kralj častnike iz svojega spremstva.

— Ker je nepoboljšljiv pijanec. Vaše Velikanstvo in v pijanosti zagreši mnogo prestopkov, zaradi katerih bi moral biti kaznovan, pa mu zaradi vrlin vse spregledamo — so odgovorili častniki.

— No, to je res lahko razlog, da ne dobi strelskega križa, — je odgovoril kralj, znan sam kot velik prijatelj vinskih kapljic, — toda v tem primeru bi mi bili morali dati vsaj kolajno Friderika Avgusta...

Radio Ljubljana

CETRTEK, 25. MARCA 1943 XXI
7.30: Operetna glasba 8.00: Napoved časa; poročila v italijanski: 12.20: Plošče 12.30: Poročila v slovenski: 12.45: Operna glasba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanski: 13.10: Poročilo Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenski: 13.25: Prenos za Nemški orkester vodi dirigent Angelini 14.00: Poročila v italijanski: 14.10: Koncert radjskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec. Pisana glasba 15.00: Poročila v slovenski: 17.00: Napoved časa; Poročila v italijanski: 17.10: Pet minut gospoda X. 17.15: Nove plošče Cetra. 19.30: Poročila v slovenski: 19.45: Lahka glasba 20.00: Napoved časa; poročila v italijanski: 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenski: 20.30: Koncert orkestra Cota 21.00: Operetna glasba, vodi dirigent Gallino 21.35: Klasični orkester, vodi dirigent Manno 22.00: Glasba otroške dobe. 22.15: Komorna glasba. 22.45: Poročila v italijanski.

PETEK, 26. MARCA 1943 XXI
7.30: Napeti in romanci 8.00: Napoved časa, poročila v italijanski: 12.20: Plošče 12.30: Poročila v slovenski: 12.45: Komorna glasba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanski: 13.10: Poročilo Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenski: 13.25: Koncert vodi Giuseppe Scala sodeluje pianistka Marta De Concillis 14.00: Poročila v italijanski: 14.10: Koncert radjskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijanec Glasba za godalni orkester 14.40: Pisana glasba: 15.00: Poročila v slovenski: 17.00: Napoved časa; poročila v italijanski: 17.15: Prenos iz dvorane Boramini: Angelico Correlli in njegovi učenci 19.00: »G. vorimo italijansko«, poučuje prof. dr. Stanko Lebn. 19.30: Poročila v slovenski: 19.45: Lahka glasba 20.00: Napoved časa; poročila v italijanski: 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenski: 20.30: Klasični orkester, vodi dirigent Manno. 21.15: Vesela glasba vodi dirigent Petrola 21.50: Predavanje v slovenski: 22.30: Radio za družino. 22.45: Poročila v italijanski.

Inseriraj v »Slov. Narodu«!

*****</

Ljubljanska meščanska garda

ustanovljena pred 150 leti — Iz zgodovine ljubljanskih strelcev in meščanske bramborice
ustanovljena pred 150 leti — Iz zgodovine

Ljubljana, 24. marca. Meščani so imeli vedno tudi v Ljubljani že mnogo pred svojo brambo ali stražo. Tako pred 150 leti. Tudi po vseh pravih organiziranih bramborskih enotah — na podlagi posebnih pravil — je bila ustanovljena šele l. 1793. Takšne organizacije, ki so zapustile do najnovejšega časa svoje dedekve v nekaterih naših starejših mestih in trgih, imenujemo ravno »meščanska garda«. Meščanska garda ne sme biti zametena za veterani. V prejšnjem desetletju ob priliki neke slovesnosti v Ljubljani smo videli v spredu kroje meščanskih gard naših me. Ljubljanska meščanska garda ima sorazmerno kratko zgodovino. Če se pa ozremo tudi na oborožitev in na nastope meščanov pod orožjem sploh, je treba poseči v srednji vek.

Meščanska straža na obzidju

Zgodovinar, ki je raziskoval zgodovino ljubljanske meščanske bramborice (dr. J. Wallner), pravi, da ni mogoče točno ugotoviti kdaj so se meščani prvi oborožili zaradi zaščite mesta. Nedvomno pa je, da so imeli svojo brambo že v srednjem veku. Čuječnost je bila vedno potrebna, zlasti v dobi turških vojn. Ljubljancem so morali imeti svojo stražo, ki je stražila na mestnem obzidju ponoči in podnevi. To ni bila najtežja dolžnost. Mnogo več žrtve je zahtevalo od meščanov utrjevanje mesta. V 15. stoletju sta izdala vojvoda Ernest (1416) in Friderik IV. (1447) posebne ukrepe za utrjevanje Ljubljane. Turki so l. 1472 pridrli do Ljubljane. V samo mesto, obzidani del, Turkovi ni bilo nikdar, čeprav so večkrat go podarili v ljubljanski okolici. Zgodovinarji sklepajo po tem, da je bilo mesto dobro utrjeno, a tudi primerno zastraženo. Ljubljancem so pozneje še dolgo praznovali obletnico dneva, ko so pregnali Turke izpred Ljubljane.

Ljubljansko strelišče

Ljubljansko strelišče ima posebno znamenito zgodovino. Ljubljanski meščani so imeli že l. 1505 strelišče, kjer so se vadili v streljanju, kar je bilo potrebno, da je bilo dovolj izvežbanih strelcev za obrambo mesta. L. 1570 je dolžni knez začel deliti nagrade dobrim strelcem. Med izvežbanimi strelci se je uveljavil tudi skupnostni strelci s sestavljeni mestno stražo. Skupino mestnih strelcev so že v 16. stoletju imenovali meščanska četa. To je bila protivojvna združba strelcev, ki so se udeleževali rednih vaj na strelšču. V resnici jih ni bilo niti dovolj za četo v današnjem pomenu; znano je, da je skupina štela l. 1587 39 mož. Razumljivo je, da je vlada podpirala strelstvo meščanov, ki so se vezali v streljanju, pač zaradi čedalje večje turške nevarnosti, pa je delila strelcem podpore. O ljubljanskem strelšču je poročal de Valvasor. V tem strelšču je mesto zaposlovalo »strelcega mojtra«, ki je učil meščanske strelce. To je bil častnik. Nihče ni bil prišljen, da se mora udeleževati strelskih vaj, kdor je pa bil sprejet med strelce, se je obvezal, da se bo dve leti stalno vsak teden vadil v streljanju na strelšču. Ob začetku 18. stoletja je bila ta dolžnost razširjena tako, da so se morali vsi mladi udeleževati vaj po šestkrat na leto zaporedno v treh letih. Marsikdo se je tedaj skušal odkupiti, ker se mu ta dolžnost ni zdelo posebno prijetna, pa je bilo mnogo zlorab, ker so meščani podkupovali strelcega mojstra, da jim ni bilo treba hoditi na vaje.

Razvoj meščanske bramborice

Iz skupine izvežbanih strelcev se je začela razvijati enota, ki je bila čedalje bolj podobna vojaški organizaciji. L. 1620 se je meščanska strelska skupina že razdelila na tri desetine. Na četu vake desetine je bil praporščak, vsem skupaj je pa poveljeval stotnik. Oboroženi niso bili povsem enotni, kakor je kdo mogel. Puške so imeli premožnejši, drugi so pa imeli vsaj meče ali kopja. Tedaj se niso imeli posebnega kroja. V tri desetine razdeljeni meščani so nastopali že v 17. stoletju, kakor poroča tudi Valvasor. Večkrat je omenjen nastop oboroženih meščanov l. 1660, ko je Ljubljano obiskal cesar Leopold I. Tedaj je bilo že precej strelcev, posebno če upoštevamo skromni obseg mesta in da je bilo prebivalcev z meščanskimi pravici sorazmerno malo. Po Valvasorju je bilo tedaj okrog 700 oboroženih meščanov. Več zgodovinarjev pripoveduje, da je bil poveljnik oboroženih meščanov navadno eden najzaslužnejših ter najuglednejših meščanov, in sicer bivši župan ali mestni sodnik. To pa ni bila častna služba; poveljnik je prejemal po 100 gld. plače na leto. — Do leta 1711 je bil izdan novi strelni red in posledje je treba razlikovati med strelci kot člani društva strelcev in med meščansko stražo ali gardo. Na magistratu so stremeli, da bi izvežbali čim več meščanov v orožju za primer vojne. Ta

smoter bi naj bil dosežen, ne da bi bili zaradi tega prizadeji revnejši meščani. Neki načrt, ki so ga izdelali v ta namen, nas pouči, kakšna je bila meščanska garda v 18. stoletju. Po posebnem seznamu so poklicali na magistrat pred komisijo strelce, meščane, da o javno izjavili, ali se bodo raje ravnali po novem strelnem redu ali se pa bodo raje vadili tri leta v rabi pušk. Po novih predpisih je bilo določeno, da bodo meščani podrejeni vezalnemu mojstru, ki bo po desetkrat na leto prerediti na meščanski bastiji na Gradu vaje. Vsak meščan je bil dolžen udeležiti se najmanj šestkrat vaji na leto ali v vsaj »lužbeni dobi 18 krat. Neupravičene zamude je bilo treba nadomestiti. Nihče ni smel biti oproščen, dokler ni opravi vseh predpisanih vaj. V teh obveznih vajah je pravi začetek meščanske garde ali milice, organizacije, ki so jo pozneje imenovali »meščanska četa«.

»Parade« meščanske garde

Meščanska bramba se je razvila v dobi, ko je že minila turška nevarnost. Oboroženi meščani niso imeli prave prilike, da bi se izkazali v obrambi mesta kot izvežbani strelci. Na to pa menda tudi niso mnogo mislili. Najraje so se pokazali ob slovesnih prilikah, ob sprejemih posebnih »dličnih gostov, pa ob telovskih procesijah. Od časa do časa je bil tudi »pregled« meščanske čete, javni nastop na Mestnem trgu, da so se prepričali, ali so meščani dobro oboroženi in oblečeni. Ob priliki slovesnih nastopov so strelci preizkusili tudi puške. Streljanje je bilo višek slovesnosti. V jožefinskih časih, ko je vlada spreminjala razne zastarele ureditve, tudi ni bila naklonjena meščanski gardi. Zdelo se ji je nepotrebna ustanova. Oblast je dvomila, da je meščanska garda potrebna ter koristna, kajti meščani so trtili smodnik. Toda na magistratu so mislili drugače ter jo zagovarjali, češ da je potrebna v miru in med vojno; njeno delo je velikega pomena ob požarih in ob kugi. Kmalu se je pa tudi izkazalo, da je meščanska straža res potrebna, kajti l. 1788 je zaradi vojne nevarnosti zelo primanjloval rednega vojaštva, tako da ni bilo vojakov niti za najnujnejše straže v mestu. Tako so morali to službo prevzeti mestni stražarji po ukazi okrožnega urada.

Ustanovitev meščanske garde po pravilih

Ljubljanska meščanska garda je bila ustanovljena po pravilih, ki so bila potrjena l. 1792. Poslej se je meščanska garda uradno imenovala »meščanski pehotni

korpus« in bila je v bistvu vojaška organizacija. Meščanski stražarji so izstili 10. januarja 1793. svojega poveljnika, ki je že dotlej vodil gardo, veletrogovca Ivana Jagra. Zgodovina ljubljanske meščanske garde je najtemnejše vezana z imenom Jagra, kakor pravi Wallner. Poslej ni bilo več obvezno vezanje meščanov v orožju, temveč je bilo prepusteno poveljniku čete, da je sam izbral člane. Predpisano je pa bilo, da sme biti član le meščan ali meščanov sin — prebivalec z meščanskimi pravici. Pravila so predpisovala tudi kroj, ki so mu pripisovali posebno velik pomen. Gardisti so dobili kučme, kakršne so nosili grenadirji, zato so jih pozneje imenovali tudi uradno »meščanska grenadirska divizija«. Vsak član si ni mogel preskrbeti sam dragega kroja, zato so ravnejši kupovali opremo z denarjem iz blagajne ustanove. Ustanova je imela tudi svojo upravo. Za kritje raznih stroškov je bila uvedena pristopnina za člane, po večini na 2 gld., a lahko so jo prispievali po potrebi. Precej visoko pristopnino je moral plačati zlasti premožen meščan, ki je bil sprejet neposredno k četi kot častnik. Pristopnine so pa bili oproščeni gardisti, ki so bili pri meščanski gardi že pred l. 1792. Pozneje so bili oproščeni tudi revnejši meščani, ki so bili sprejeti kot prostaki. Razen pristopnine so morali člani plačevati tudi stalne letne prispevke, ki so pa bili zelo različni, glede na potrebe organizacije. Ti prispevki pa niso bili dovolj, tako da je bila blagajna vedno prazna in so morali večkrat poseči v žep bogati meščani, predvsem poveljnik Jager. To je bilo potrebno še tem bolj, ker je meščanska garda prirejala posode pojedine ob sprejemih gostov, častnikov, ki so potovali skozi Ljubljano, in drugih prilikah.

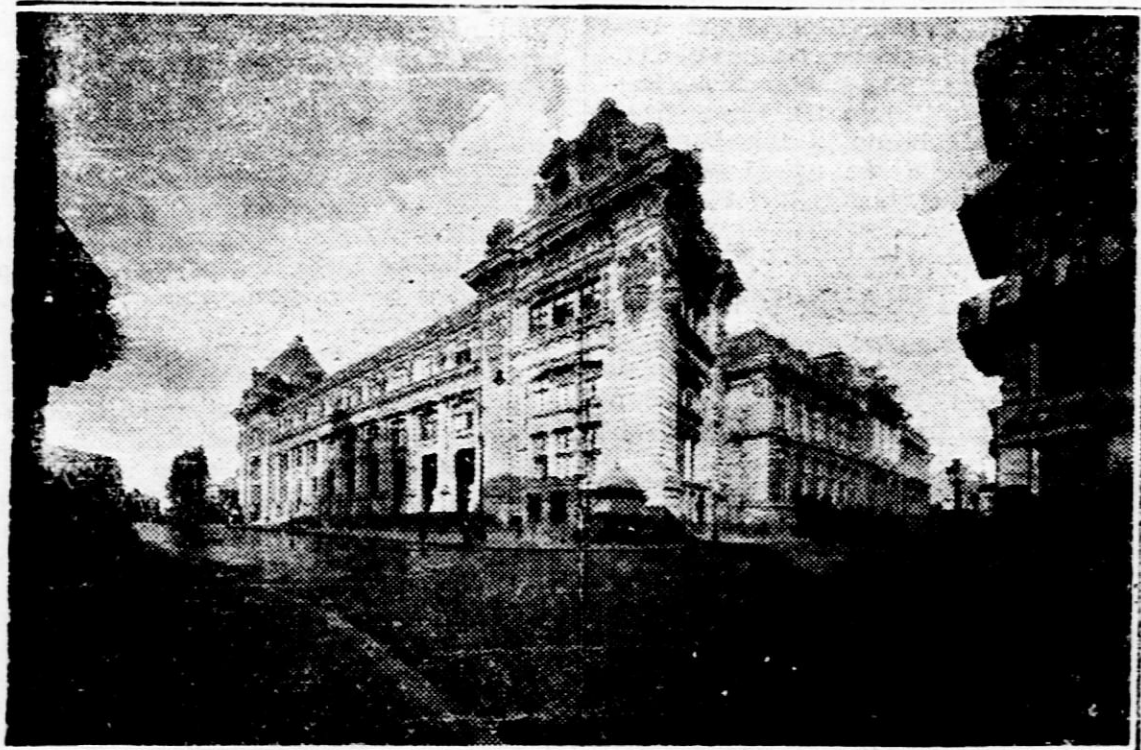
Meščanska garda se je izkazala med francoskimi vojnami, ko so Francozi zasedli Ljubljano. Tedaj so mestni stražarji prevzeli pomembno službo, da so vzdrževali red, kolikor je pač bilo mogoče. Francoske čete so bile proste vneke garnizijske stražarske službe, ki je bila prepustena meščanski gardi. Pri zadnji zasedbi Ljubljane l. 1809. je meščanska garda zapala. Po odhodu Francozov so skušali spet obnoviti organizacijo in l. 1816. je obnovljena garda tudi prvič nastopila. Vendar organizacija ni imela pravne podlage; bila je ustanovljena, da bi garda nastopila ob obisku cesarja, kakor pravi odlok okrožnega urada iz l. 1820, češ da »od 1509 ne obstoji nobena meščanska garda zakonito ter je zato tudi ni mogoče razpuščati, zato je skupina, ki se je zbrala leta 1816, da bi paradirala pred cesarjem, kratko malo proglašena, da ne deluje«.

Bukarešta mesto protislovij

Bežen pogled na življenje v rumunski prestolici

Na griču ob južnorumunski rečici Dumbovici v mestnem območju Bukarešte stoji pravoslavna cerkev, ki se imenuje cerkev pastirja Bucur. O tem pastirju pripoveduje pravljica, da je pred mnogimi stoletji pasel ovce tam, kjer stoji zdaj rumunska prestolnica, pozneje pa sežidal cerkvico, okrog katere so se jeli naseljevati ljudje. V resnici je pa ta razlaga imena Bukarešta — kakor je to že običaj pri večini imen starih mest, samo lepa pravljica. Bukarešta sploh ni staro mesto v običajnem pomenu besede. To ime se pojavlja šele v 15. stoletju in šele sredi 17. stoletja

je postala Bukarešta prestolnica kneževine Valaške. Zdaj v Bukarešti komaj najdemo spomenike iz poznega srednjega veka, to je posledica težke burne usode, ki jo ima za seboj to mesto. V vojnih časih je bilo mesto vedno znova opljeno in porušeno. L. 1802. je zadel Bukarešto hud potres, ki je del mesta uničil. Drugi del mesta je uničil leta 1804. velik požar. Dobro je še v spominu strašna potresna katastrofa, ki je zadela Bukarešto v novembru 1940, ko se je porušila med drugim 12 nadstropna hiša, kjer je našlo v ruševinah smrt nad 500 ljudi.

Bukarešta — mesto protislovij

S tuniškega bojišča: za oskrbo italijanskih operativnih čet se ob sodelovanju domačih organizirajo kolone z veliboli

Tujec, ki pride prvič v Bukarešto, je prvi hip razočaran nad tem mestom, ki ga je proglasila slaba propaganda za »mali Pariz« ali »Balkanski Pariz«. V mestu vidi svojevrstno mešanico Balkana in Amerike. Tu so široki bulvarji, ob njih pa 12 nadstropne moderne hiše in enonadstropne hišice ali celo vrtovi in prazne parcele, prav kakor v Ljubljani. Prehitro se je razvilo to mesto, prevlekl je bil skok od navadnega do modernega vele mesta. O Bukarešti bi prej lahko rekli, da je mesto protislovij. Velikega kontrasta ne vidimo samo med velikim in malim, temveč tudi med poletjem in zimo. V poletnih mesecih pritiska v Bukarešto strašna vročina, tako da spati skoraj ni mogoče, zime so pa mrzle.

Tujec bi nazval Bukarešto tudi mesto hrušča. Že zgodaj zjutraj ga zdrmljivo iz sna glasni klici, ki njihovega pomena ne razume. To so krošnjari, ki prodajajo sadije, jogurt in druga živila. Po mestu hodijo tudi steklarji, ki vstavljajo razbite šipe. Temu hrušču se je treba pač privaditi. Bukarešta starih časov še ni povsem izginila. Na njo spominjajo še mnogi deli od severa proti jugu vodeče glavne prometne žile Calea Victoriei in vzhodno od nje ležečega mestnega okraja. Tu so ostale še mame meščanske stranske ulice s svojimi nizkimi bojaškimi in meščanskimi hišami, v katerih se življenje v zadnjih sto letih ni skoraj nič izpremenilo. V tem mestnem okraju se razprostira tudi sloveči park Cismicui, ki je napravljen načrte znanj znani približno pred 100 leti mladinski vrtnarski arhitekt Mayer.

Veslanje po umetnem jezeru v tem parku ob luninem svetu je največja privlačnost bucareške mladine. Tu je idealen kotiček za zaljubljene parčke. Prijatelji dobre kapijice in zakuske imajo pa na razpolago v parku celo vrsto restavracij, iz katerih se vedno širi prijeten duh po pečenki in raznih rumunskih narodnih jedilih. Navzlic vojni se dobi tu še vse, kar si človek zaželi, samo cene so primerno visoke.

Marsikaj starega je pa že izginilo in nihče tega ne obžaluje. Tako so skoraj povsem odstranjeni žalostne higijenske in sanitarne razmere iz starih časov. Prej je bilo na severni strani mesta močvirje, v katerem je bilo pravo leglo mušic in komarjev, ki so raznašali tudi malarijo. To močvirje je bilo izsušeno in zdaj se razprostira tam velik park z umetnimi jezerci, cvetličnimi nasadi in drugimi napravami. Sploh dobi tujec, ki prispe v mesto od severa z avtom ali pa z letalom o Bukarešti najboljši vtis.

Ljudje v Bukarešti so prav tako živa protislovja, kakor vse stvari. Tudi po prebivalcih rumunske prestolice tujec ne more sklepati v kakšno deželo ga je privela pot. Bukarešta je namreč polna tujcev. Rumunov je samo okrog 70 odstotkov, pa še med rumunskimi državljani v mestu je mnogo židov in Levantinov. Od teh je dobila Rumunija pečet poslovnega in zaslužkarskega mesta. Pravi Rumuni so pa dobrodošni tako v Bukarešti kakor v provinci. Za trgovino nimajo mnogo smisla. Poznaajo samo tri ideale: prijetno domače ognjišče, državno službo ali pa kmetijo kje na deželi.

Bolgarija proti židom

K ukrepom bolgarskih oblasti proti židom piše bolgarski vladni list »Dnes«, da so globoko utemeljeni. Židje s svojim početjem niso samo škodovali javnosti, temveč tudi državi, ker je bilo njihovo delo naperjeno proti njenim interesom. Med ljudstvom so širili lažne vesti, kar je med vojno posebno škodljivo, toda židje niso hoteli spoznati, da so se razmere v Bolgariji spremenile in da se bolgarski narod ne da več bežati po takih vesteh. Negativno stališče židov do države je napotilo Bolgarijo, da se je pridružila tistim državam, ki so nastopile z vso odločnostjo proti židom. Židje so povzročili mnogo škodo tudi z verižstvom.

Toda prvi ukrepi židov niso izučili, da bi opustili narodu in državi škodljivo početje. Primerov verižstva je bilo zadnje čase vedno več in pri vseh velikih verižniških aferah so sodelovali židje. Nobene-ga znaka ni, da bi bili židje poboljšali. Zato so ponovni strogi ukrepi proti njim ne samo umestni, temveč tudi nujno potrebni.

Štetje domačih živali v Bolgariji

Bolgarski kmetijski minister Petrov je odredil, da bo v bodoče vsako leto 31. marca v Bolgariji štetje domačih živali. Vsi kmetje določijo formulirje, v katere bo treba vpisati vse spremembe glede domačih živali, kar jih je nastalo med letom. Štetje domačih živali bo organizirano po občinah. Od 1. aprila dalje bodo morali kmetovalci v 7 dneh prijaviti občinam vse izpremembe glede živine. Vsake tri mesece in sicer 30. septembra, 31. decembra t. l. bo sestavljena statistika domačih živali. Za vsako kršitev te navedbe je določena po zakonu o civilni mobilizaciji najstrožja kazen. Z drugo naredbo kmetijskega ministrstva se odreja zaplomba vseh govej živine in drob-

nice. V bodoče bo smela kupovati kože samo centrala za posebna naročila. Kože so bodo razdeljevali med industrije in obrtnike ter rza izvoz samo po posebnem načrtu kmetijskega ministrstva. Določeni bodo posebni nakupovalci, ki bodo kupovali kože od kmetovalcev oziroma živinorejcev.

4000 otroških vrtcev na Madžarskem

Dež zveza madžarskih ženskih društev je ustanovila doslej na Madžarskem 1500 otroških vrtcev. Ker je pa odšlo mnogo moč iz mest in s kmetov k vojakom, so morale stopiti na njihova mesta žene. Zato je nastala še večja potreba po otroških vrtcih, ker bi sicer ostali otroci brez nadzorstva. Zato je bilo sklenjeno ustanoviti še 3000 otroških vrtcev v podeželskih krajih. V njih bodo kmečki otroci pod nadzorstvom čez poletje ko je največ dela na polju. Po mestih bo pa ustanovljenih še 1000 otroških vrtcev, da bodo pod nadzorstvom tudi delavski in uradniški otroci, ki so njihovi starši nujno zadržani z delom za skupnost.

Svojevrsna podveza

Da bi si preganjala dolga in mračna misli je prišla kraljica Marija Antoinette v ječi na originalno misel. Iz roba je potegnila nitke in s pomočjo slonokoščene zobobrebce je splela iz njih leno podvezo. Po njenem obglavljenju je prišla ta podveza v roke vojvodini Angoulemeški.

ŠKOTSKA.

Škoti, ki je najel v hotelu najcenejšo sobo v tretjem nadstropju, nosi sluga tri težke kovčke. Ko prisopha v tretje nadstropje, mu stisne škot nekaj v roko, rekoč: — Evo vam za škodelico kave. Sluga vzame iz žepa denarnico, da bi spravljal napitnino, pa zagleda v roki — škocke sladkorja.

GEORGES OHNET: 37

PRODAJALEC STRUPOV

— Nikakor ne. Toda njegove navade so bile pogubne in te navade utegnejo imeti v bodoče neprijetne posledice.
— Kakšne pa so te navade? Povejte mi vse.
— Eh, želel bi, da bi bil nekoliko treznejši.
— Vode ne pijte, to mi je dobro znano. Toda doktore, če bi vsi ljudje pili samo vodo, kaj bi pa bilo potem z našim vinogradništvom?
— To me prav nič ne zanima, dragi moj gospod, — je odgovoril doktor Augagne mirno. — Nisem vinogradnik, temveč zdravnik. In lahko rečem, da se bojim vse te nesreče, ki jo prinaša v naših časih pijanje in...
— Dobro, — je vzkliknil Harnoy, — smo že pri konjčku. Toda jaz nisem zdravnik, pač pa družinski oče in moja edina želja je, dobro omesti hčerko. Kaj se bo pa zgodilo s človeštvom, mi je deveta brigada, kajti razen Kristijanove me ne zanima usoda nobenega človeka. Vi torej mislite, da je njegovo zdravstveno stanje tako, da bi se ne smel oženiti?
— Tega ne trdim.

— Kaj torej trdite?
— Trdim, gospod, da je živel Kristijan burno življenje, da je užival in zlorabljal vse, in da je pri svojih šestindvajsetih letih mnogo bolj izčrpan kakor drugi moški pri petdesetih.
Harnoy ga je strogo pogledal.
— Misliš sem, da ste prijatelj njegovega očeta.
— Kaj bi pa prav za prav radi od mene? Ali pričakujete od mene resnico ali pa želite, da vam naslikam vse v pestrih barvah?
— Resnico, seveda, samo čisto resnico! — je vzkliknil Harnoy, ki ga je bilo proti njegovi volji razdražilo zdravnikovo oklevanje.
— Povejte mi torej točno, kaj bi radi vedeli, pa vam odgovorim na vaša vprašanja.
Harnoy je imel občutek, da se ta hip odloča usoda njegove hčere. Na eni strani bogastvo, na drugi pa življenjska sreča. In zdaj je moral izbirati sam. Zdelo se mu je, da se je zdravnik odločil za popolno iskrenost. Vse je bilo torej odvisno od njegovega vprašanja. Seveda, ljubil je Genevieve, toda zakonska zveza, ki ji jo je pripravljala, je bila tako sijajna! Zato se je torej skoraj nehote odločil za enostavno vprašanje, kakšno je zdaj zdravstveno stanje njegovega bodočega zeta.
— Ali mi morete zanesljivo potrditi, da je sedanje zdravstveno stanje mladega Verniera zadovoljivo?
Augagne je odgovoril osorno:
— Eh, prejšnji mesec si je zlomil nogo in to sem mu že spravljal zopet v red. Ne kašlja, prebavo ima dobro in njegova jetra niso najslabša. Za vojaško službo je bil sposoben. Ali vam to zadostuje?

— Da, — je odgovoril Harnoy.
— Dobro torej. Zdaj se pa moram posloviti, dragi gospod, ker sem že pri domu svojega bolnika.
— Na svidenje, doktore, in hvala vam.
— Ni za kaj, — je zamrmral Augagne že na stopnicah, in čim je prestopil prag hiše, je pripomnil sam pri sebi jezo:
— Vrag vzemi take ljudi, ki silijo v človeka z vprašanji, pri tem pa najbolj žele, da bi ničesar ne zvedeli. Sicer pa, naj kar omoži svojo hčerko s tem vihravim Kristijanom, če tako hrepeni po tem, mene to ne bo nič bolelo.
Odšel je v hišo k svojemu bolniku in prizadeval si je pozabiti na ta razgovor. Toda čut odgovornosti ga je težil in kar ni se mogel iznebiti misli, da je to mlado dekle vredno vsega pomilovanja. Njena zakonska zveza s Kristijanom bi bila nevarna pustoševina. Saj bi bil vendar lahko povedal vse, kar si misli o tem. Ali je torej imel pravico zamolčati del svojih misli — in sicer najvažnejši del? Odšel je na obalo in globoko zamišljen je krenil proti Deauville. Genevieve Harnoy bi izpostavila svoj bodoči mir nevarnosti, če bi se omožila s Kristijanom Vernierom. In kakšna korist se ji obeta od tega zakona?
Sicer pa, saj mu je mršinal ta problem obenem svojo rešitev in doktor Augagne je bil presenečen nad preokreti v zvezi s tem vprašanjem.
Dobro je razumel vse težave, ki so čakale Genevieve po poroki. Ni si pa bil še na jasnem glede koristi. Nedvomno je šlo tu za zelo nevarno igro, ki bi mogla uničiti njeno srečo. Toda kdo bi bil mogel

trditi, da bo zaprvala svojo srečo, ne da bi rešila Kristijanovo? Mar ni bilo dovolj primerov, da je imela ljubljena in pametna žena blagodejno vpliv na mladega moža, ki ga je zadržala na poti, vodeči v pogubo? Čemu bi torej izjavljala, da je mogoče samo en izhod: Kristijan bo spravljal Genevieve v nesrečo? A zakaj bi ne razmišljali o drugi možnosti: Genevieve bo rešila Kristijana? Gledano iz tega vidika vprašanje njune zakonske zveze ni bilo načelnega pomena za ozdravljenje človeštva. Mar se sme doktor Augagne upreti skrivnostnim naklepom usode, ki hoče morda Genevieve in Kristijana združiti prav zato, da bi po volji Previdnosti ona rešila njega?

Kaj je bil večji zločin — dopustiti ta zakon ali pa preprečiti ga?

Pošteni zdravnik je okleval, čim je obstal pred temi dvomi, vzbujenimi po njegovi vesti. Domov se je vrnil povešene glave in mračnega čela. Vpraševal se je v duhu, kje je torej resnica, kajti za prvi in za drugi izhod je videl enako pametne razloge. Zatenkrat je sklenil ponovno temeljito razmisliti vse, kar sta mu narekovala v korist tega ali onega izhoda razum in plemenitost, zlasti je pa hotel govoriti z Genevieve.

Tistega dne je bil povabljen na večerjo v Vernierovo vilo obenem s svojim nečakom, ki je bil že iz otroških let prijatelj barona Templiera. Mladi zdravnik, pristaš modernih nazorov, zatopljen v svojo vedo, se je pripravil na vseučiliško profesuro in specializiral se je v biologijo, ker je bil prepričan, da bo mogel prav v tej stroki najbolj uveljaviti svoje sposobnosti.